
50 anys: l'experiència actual de l'ACO

Divuit testimonis

SUMARI

Presentació	3
La nostra teologia de l'alliberament	5
Maria Escalas	9
Fina Faidella	13
Toni Ferrer	17
Josep M. Puxan	21
Josep M. Pratsobrerroca	24
David González	28
Ernestina Ródenas	33
Rita Contero	38
Javier Cámara	41
Josep Fernández P.	46
Anna Bayarri	50
Oriol Garreta	54
Antonia Ortiz	62
Carme Gomà	64
Toni Fernández	70
Antònia Palomo	75
Encarna Gascón	80
Francesc Porret	85

Aquest llibre ha estat preparat per Josep Lligadas

Amb motiu de la celebració del 50è. aniversari del nostre moviment, i perquè la història que hem viscut és una història que continua ara, volem posar a l'abast de totes i tots els militants, i de tothom qui ho vulgui llegir, aquests testimonis, perquè el seu contingut ens ajudi a descobrir la vida de fe i de lluita que hi ha a l'ACO.

Aquests petits retalls de vida que teniu a les mans, són el fruit de moltes hores de reunió i de molts anys de vida obrera i cristiana. Experiències viscudes en el si del moviment que mostren com l'ACO va perfilant la vida dels seus militants.

Alguns dels testimonis són de persones que porten molts anys al moviment, altres no tants, però tots ells estan plens de vida i experiència, de com els ha omplert l'Evangelí, de com la revisió de vida els ha anat portant a una vida de compromís.

Us animem a llegir-los, i tant de bo que cadascú de nosaltres sapiguem extreure tota la riquesa que ens aporten i que ens ajudin en la nostra vida i en els llocs on estem compromesos. Que la lectura de aquests textos ens faci veure Crist reflectit en cadascun dels seus protagonistes i ens animi a continuar molts anys més en aquest camí.

Miquel Àngel Jiménez i Mercè Solé
Presidents de l'ACO

LA NOSTRA TEOLOGIA DE L'ALLIBERAMENT

Aquest llibre recull divuit testimonis de militants de l'ACO. El més jove té 32 anys i és del barri Lucero de Madrid, i el més vell en té 74 i és del barri de Sant Andreu de Barcelona. Amb una gran varietat de zones, edats, situacions... Sense afanys estrictament representatius, tanmateix: vull dir que no hem demanat a cada zona que triï un representant per escriure el seu testimoni, sinó que hem fet una llista en què hi hagués una mica de tot, esperant que el conjunt ens representés als 800 militants que actualment formen l'ACO. I l'ordre en què apareixen els testimonis en el llibre també és barrejat, sense cap criteri específic. Per situar millor els testimonis, al final de cada un d'ells hi hem posat una nota amb algunes dades de l'autor o autora, corresponents al juny del 2003, que és quan hem acabat la recopilació.

Igualment, val a dir que els estils literaris també són diversos: la majoria són testimonis demanats i escrits per a aquest llibre, amb un guió que vam enviar als interessats i que cadascú ha seguit com li ha semblat, però també hi ha algunes entrevistes: bona part són tretes de la revista *L'Agulla*, i algunes són fetes expressament.

I bé. Permeteu-me que us digui que em sembla que el resultat val molt la pena. Que és com un compendi, no sistemàtic sinó vivencial, del que podríem dir-ne «la nostra teologia de l'alliberament». Fa anys, quan els admirats amics d'Amèrica Llatina ens oferien aquella magnífica aportació cristiana que ells van anomenar així, «teologia de l'alliberament», a vegades comentàvem per aquí que ens caldria formular què significava aquesta teologia, aquestes intuïcions bàsiques de vivència i reflexió de la fe que ells ens aportaven, en aquest món nostre europeu, llatí, que no era pas com el seu però que tanmateix s'hi sentia molt atret. Jo gosaria dir, encara que quedi una mica immodest, que el que trobareu en aquestes pàgines és

una bona aportació a aquesta reflexió vital i teològica. Feta, tota ella, des de la vida. Des de la nostra vida.

En aquestes pàgines hi trobareu experiències amb molts anys de rodatge i amb l'esforç d'adaptació constant a les noves realitats, dels militants més antics. I hi trobareu l'alegria dels militants més nous que expliquen com gràcies al moviment han crescut en una fe que vol ser arrelada a la vida, capaç de respondre als reptes que avui té la classe treballadora.

Hi trobareu també l'esforç sindical i polític per respondre a la crida de l'Evangeli que ens convida a transformar la realitat perquè tothom pugui viure dignament. I hi trobareu com aquesta mateixa experiència es trasllada a les coses més quotidianes, a la vida senzilla d'atendre amb amor un familiar que ho necessita, o qualsevol altra tasca que la vida ens posa al davant, sense necessitat de gaires recerques.

Hi trobareu la fe que passa en cadascú per etapes i vivències ben diverses, però que en tot cas té el grup de revisió de vida com a punt de referència bàsic, alhora que també viu -uns molt, altres menys- la pertinença parroquial i de la celebració dominical com un altre punt de referència que mai no perd valor encara que a vegades costi...

Hi trobareu, encara, unes quantes preocupacions, sincerament expressades: si transmetem tal com caldria això que nosaltres vivim, si arribem prou als sectors més estrictament obrers, si la nostra valoració del moviment es tradueix en prou implicació en les necessàries responsabilitats internes, si no estem massa còfors de nosaltres mateixos...

Hi trobareu, sens dubte, moltes més coses. Podeu buscar-les, a poc a poc, assaborint-les amb plaer. I diria que hi trobareu, sobretot, tendresa, estimació. Perquè resulta que a l'ACO, afortunadament, les coses entren abans pel cor que pel cervell. I les trobades del 12 d'octubre o de la Setmana Santa, són més un «sagrament», un signe visible del que som i desitgem, que no pas un muntatge organitzatiu (que també: la bona organització ajuda a poder viure les coses, i això també ho hem après, gràcies a Déu) o unes fredes jornades de treball. I el grup es un espai de suport que certament exigeix però que també sosté...

Tot això, i més, és l'ACO. Aquest llibre serà, sens dubte, un ajut per viure més intensament el que som i el que volem ser. Tenim unes eines, la primera de les quals és la revisió de vida, i aquestes eines ens configuren un esperit que ens fa viure la vida i la fe d'una determinada manera:

* cercant de trobar Déu en les persones i en els esdeveniments, i d'escoltar les seves crides en totes les realitats;

* convençuts que l'Evangelí de Jesús ens convida, en tota situació (des de les transformacions socials i polítiques, a la vida familiar, passant per les complexitats de les relacions a la feina o al barri, perquè tot és important), a treballar per la dignitat de tothom;

* conscients que el camí de l'Evangelí és camí de creu, i que l'autenticitat cristiana no és mai un «altruisme indolor», sinó que exigeix renúncies, decisions difícils, anar contracorrent;

* disposats a deixar-nos interpel·lar pels altres en les opcions que anem prenent, i amb ganes que la seva companyia sigui important en la nostra vida: sigui, fet i fet, presència de Déu;

* desitjosos d'experimentar, sostenint-ho tot, en tot el que som, l'amor constant i fidel d'aquest Déu que és Pare i Mare, i de viure'l tant personalment com en comunitat cristiana, en Església;

* treballant per una Església oberta al món, atenta al món, disposada a descobrir Déu més enllà de les fronteres eclesials, disposada a treballar al costat dels altres homes i dones, creients o no, al servei d'una societat digna i justa per a tothom;

* treballant també per una Església en què tots, homes i dones, laics, religiosos i preveres, tinguin el mateix dret a participar en la recerca del camí comú de la fe i de la vida cristiana;

* i finalment, amb esperit evangelitzador, és a dir, amb ganes de compartir aquesta fe i aquesta manera de veure la vida amb tots aquells que tenim a prop.

Tot això, certament que no ho aconseguim tant com voldríem, i a tots plegats ens queda molt per caminar. Però és el nostre horitzó, el camí que ens hem marcat, i n'estem contents.

* * *

Aquest llibre és una invitació, tant per als militants del moviment com per als que no ho són. D'entrada, una invitació, senzillament, a la lectura: a llegir-lo tranquil·lament, descobrint-hi les riqueses, descobrint-hi també les febleses...: al capdavant, impregnar-se de la vida dels altres sempre ajuda a créixer i a descobrir noves possibilitats. Després, pot ser també una invitació a una lectura més atenta i reflexionada, fent-ne motiu de recés personal o de grup, en esperit de pregària, per trobar les crides que Déu ens pot fer a través de les paraules que altres ens regalen. I finalment,

encara podria ser aquest llibre una invitació a escriure's cadascú el propi relat, i compartir-lo, potser, amb els altres companys del grup...

Sigui com sigui, aquí teniu aquestes pàgines a la vostra disposició. És la nostra vida i la nostra fe. La vida i la fe de tots els qui formem l'ACO.

Josep Lligadas

MARIA ESCALAS

«Haver repetit que ‘un jove treballador val més que tot l’or del món’, em va ajudar a continuar endavant»

La meva història amb l'ACO és com quan tens un amic de fa molt temps i de sobte t'adones que te n'has enamorat, que és molt més important per a tu del que et creies. M'explico: He fet un camí des que essent adolescent vaig anar ficant-me poc a poc en grups de revisió de vida. Ara, mirant enrera, veig com el fet de pertànyer a un grup d'ACO ha conformat en meu “perfil” de ser cristiana. Però penso que he trigat a adonar-me del que ha significat per a mi això.

Sóc músic professional. El meu pare, ja jubilat, va ser funcionari de l'estat. Els meus avis, un era militar de carrera i l'altre era un petit artesà en un poble de l'interior de Mallorca. Totes les dones de la meva família s'han dedicat a les tasques de la casa, ma mare fa uns 10 anys que treballa com a professora de religió en una escola pública.

Tot això per explicar que no tinc “pedigrí obrer”. A casa mai vàrem patir per arribar a final de mes, o per la possibilitat que el meu pare es quedés a l'atur. Vivíem confortablement en l'amable classe mitjana, sense estridències ni gaires reivindicacions. Els meus pares no han anat mai a cap manifestació.

Quan vaig acabar la catequesi de confirmació, sense plantejar-m'ho, vaig continuar anant al grup. En aquells moments els grups de post-confirmació formàvem part dels “Joves Cristians del Maresme”, que més tard va passar a formar part de la JOBAC. No em plantejava per què estava allà. Simplement continuava el camí de la catequesi.

He de confessar també que no vaig ser mai ni responsable de grup, ni tresorera, ni res. No m'ho acabava de sentir meu, suposo. Em deixava portar, i el vincle que més m'unia a la JOBAC era la relació humana amb els companys de grup i amb la gent dels altres grups de Mataró. No em sentia en deute amb la JOBAC, era com una etiqueta que portava el grup al qual jo anava, tampoc em feia nosa, però no ho trobava "necessari" ni determinant en el meu camí de fe.

Començar a anar a les trobades de Setmana Santa va ser un pas més en la implicació en el moviment: Va ser una troballa espiritual i també social. A Mataró la majoria de militants de JOBAC érem estudiants. Jo no tenia contacte amb gent de la meua edat que treballés, i menys, que treballés perquè *havia* de treballar. Allà va començar en mi un sentiment que em duraria molts anys: El sentiment de ser una militant "de segona", poc pura: de fet, jo era una privilegiada: els meus pares em pagaven els estudis, i jo em permetia el luxe d'estudiar música, una carrera absolutament vocacional, però desenganyem-nos, també bastant "inútil" si ens cenyim a aspectes de productivitat.

Dic tot això, però també per ser justa amb mi he d'especificar que posava els meus dons al servei del moviment: participava tocant a les celebracions. Això implicava viure-les d'una altra manera, més des de dins. Em va costar aprendre a pregar mentre estava tocant, a no desconcentrar-me pensant en l'afinació de l'instrument i recordar que estàvem celebrant.

Des que vaig començar a participar a trobades de Setmana Santa la meua vivència espiritual va fer un tomb. Viure la passió, la mort i resurrecció del Crist en comunitat, pregant, convivint amb altres joves, amb espais per xerrar i espais per al silenci, va ser i és encara determinant en el meu camí de fe.

Quan la JOBAC va entrar a formar part de la JOC jo vaig sentir-me una mica incòmoda, ja que el llenguatge em venia gros: no em considerava classe obrera, em costava dir que era "militant", sentia que aquestes paraules eren pròpies d'anys passats, que ara les coses havien canviat i que la "lluita obrera" era un anacronisme nostàlgic.

Per què, doncs, continuava a la JOC? Perquè la gent podia més que jo. Si hi ha una cosa que tenia clara, tant aleshores com ara, era la necessitat de viure la fe en comunitat, en grups de revisió de vida. No puc concebre viure la fe aïlladament a casa. La JOC en aquell moment era l'única opció a Mataró per sentir que l'esperit bufava entre els joves.

Al cap d'un temps el grup de revisió de vida va entrar a ACO. Coincidia que el noi amb qui sortia va començar a venir al grup, i m'inquiria. Haver d'explicar a algú per què estava a ACO em va fer plantejar moltes coses.

Quan feia poc que estava a ACO vaig tenir problemes laborals. Va ser una experiència molt dura, que em va marcar. De fet, encara ara em plantejo si ho he superat. Fa quatre anys de tot allò, però encara em fa mal recordar tot el que va passar.

I va ser aleshores quan vaig veure el gran treball que havia fet la meva pertinença a grups de revisió de vida durant tot el temps que hi portava.

Vaig aprendre moltes coses. Algunes coses dolentes que encara fan mal, però millor que parlem de les bones. Penso que la meva fe es va veure enfortida. I penso també que la meva pertinença a ACO va ajudar-me a treure'n l'entrellat: vaig prendre consciència obrera.

Vaig entendre, vaig sentir que ningú no pot dir, avui en dia, que no hi ha obrers, que ja no existeixen classes, que això és cosa del passat. Ningú no pot pensar que el seu lloc de feina és prou segur, que els problemes laborals és cosa dels altres, de gent que treballa a grans multinacionals, o a determinades empreses. Tots estem exposats a haver de lluitar per la nostra dignitat de treballadors.

Això és com les malalties: sempre penses que els tocarà als altres. Fins el dia que et toca a tu. I també com les grans malalties, o et destrueix, o et fa més fort.

I quan et toca lluitar, no tant pel teu lloc de treball sinó per la teva dignitat, per no ser engolit per la foscor, aleshores surten a la llum els sediments que has anat fent en la teva persona. I aquí és on penso que he d'agrair a Déu el camí que he fet.

Pertànyer a l'ACO va ser en moments durs, duríssims, els pitjors de la meva vida, un estímul de coherència, una flama d'esperança. Haver repetit "un jove treballador val més que tot l'or del món", cantant a trobades de la JOC, em va ajudar a continuar endavant.

Penso que és important, en aquests moments que vivim, d'uniformitat ideològica, de tirania de la grisor i de grans majories absolutes intransigents amb la dissidència, penso que és important, doncs, en aquests moments, que no perdem la trempera, continuar amb la feina que està fent ACO, segurament des de la nostra petitesa, des de la nostra dissidència, des de la nostra heterogeneïtat, penso que cal continuar donant testimoni que és possible viure d'una altra manera. Penso que aquests moviments de cristians de base ajuden a fer que l'Església continuï essent sal de la terra.

Abans he dit que no puc pensar la fe sense viure-la amb gent. Des d'aquí vull agrair a tots els que m'han acompanyat en aquest camí de fe. Alguns ni estan a ACO.

No puc pensar en una fe abstracta, apartada dels problemes reals de la gent del carrer. Penso que ser cristiana m'ha canviat la vida, m'ha obligat a plantejar-me coses. Ser militant d'ACO també ha de canviar la vida, posar la fe a peu de carrer. Si no, no serveix, és un lluentó. Militar a l'ACO no ha de ser com ser del Barça. I ha de canviar la vida constantment, ha d'obligar a plantejar-nos cada dia si l'estil de vida que portem és coherent amb l'evangeli i el moviment. Sóc conscient que encara tinc molt camí per fer, moltes incoherències a la meua vida, moltes coses que encara he de treballar. Penso fer-ho amb ajut dels meus, i dels grups de revisió de vida.

Sabeu el que m'agrada d'ACO? Que és absolutament heterogènia. Molts són els dons i un l'Esperit, penso quan vaig a una trobada i hi ha gent que em dobla l'edat, i universitaris i manobres, mestresses de casa, monges i capellans, mestres, administratius... M'agrada veure que és un moviment que dona cabuda a tanta gent. Perquè penso que així és com hauria de ser l'Església.

Un dels trossos que més m'agrada de la Bíblia és el dels caminants d'Emaús. M'agrada molt, aquesta imatge de dir "he estat caminant molt temps amb tu i no me n'havia adonat". Una mica és el que em passa amb ACO. Ara miro enrere i veig com en el meu camí el fet d'estar a ACO m'ha fet costat, sense que jo en fos conscient potser, en moltes grans decisions, i en molts petits moments, en el dir sí quotidià que és o ha de ser la vida del cristià.

Maria Escalas té 33 anys, és professora de música, i pertany a un grup de l'ACO de Mataró

FINA FAIDELLA

«Tenim a les nostres mans el present per donar entre tots vida al futur»

DUES de la tarda. Canvi de torn... El soroll dels telers de la fàbrica de teixits s'aturen un moment. Jo arribo. La Rosita abans d'anar-se'n em diu: "Te vienes el domingo, hacemos una asamblea para hablar de los problemas de las aprendizas...". No havia fet els 15 anys però vaig intuir que aquesta invitació podria canviar la meva vida.

"CANGURS", doncs sí. Dels fills de parelles de l'ACO. Com ens agradava al Josep i a mi (tots dos a la JOC) veure com s'estimaven, com pregaven, com respectaven, com compartien en família, com es comprometien en el treball, amb el barri i les organitzacions. Ens van encomanar la il·lusió de viure d'aquella manera, desitjant formar una llar oberta com la d'ells a on es respirés l'amor i la fe amb Crist.

ANYS 60. Dia de la Mercè. Passegem pel Clot, però, "ja decidits". Quasi quatre mesos de casats. Necessitem continuar reflexionant la nostra vida a la llum de l'Evangelí. Truquem a casa de la Carme i el Josep... "Ens voleu a la vostra reunió?"... Jo tenia 21 anys... Que grans els vaig veure a ells, allà tot el grup reunit, i que lents i poc exigents en la revisió de vida obrera, i sense campanya! Sols tenien una reunió al mes... com podien revisar-ho tot? ... com podrien veure els passos que es feien bé i els que s'havien de rectificar?... i si no ho feien, com podrien avançar? He de reconèixer que em va costar entrar en la dinàmica de la vida adulta... i fer-me gran jo, essent jo qui a través de les revisions de vida meva però també dels altres anés creixent i trobant la voluntat de Deu dintre la vida.

DEIXEU que els infants s'acostin a mi. Que difícil a les dècades dels seixanta i setanta fer catequesi donat testimoni de Crist als infants, que el

captin proper a les seves vides, no com una lliçó apresada de memòria, no com un Déu llunya, sinó un Déu que estima a tothom. És el que ens vam plantejar en resposta a la revisió de vida, i va arribar a ser un compromís de la comunitat parroquial de Sant Pius X. Primer va ser el vicari i unes poques mares buscant material didàctic, ajudes... s'hi afegiren més mares, pares i altres persones que ho sentiren com una crida.

VACANCES!?! Sion, País Basc, Astúries... totes les ocasions són bones per compartir amb gent d'altres llocs les nostres lluites, les nostres inquietuds ... Anem al Nord amb paperam del sindicat ASO i després del contacte amb miners tornem aquí amb USO. La participació activa en el sindicat era del Josep però la llar oberta per fer les reunions, la por, les corredisses per amagar coses quan hi havia perill, acollir a casa persones desterrades dels seus llocs de treball, de les seves províncies mentre no els deixessin tornar als seus llocs d'origen, era sens dubte compromís de tots dos.

FAMÍLIA nombrosa: sense bessonada, passem de 3 a 5 fills. Estiu del 68, el germà del Josep se separa i cap dels dos no es vol responsabilitzar dels fills i ens els ofereixen a nosaltres. Demanem una revisió de vida amb gent de l'ACO implicada en educació de nens (pares, mestres, treballadors d'orfenats) Ho veiem més clar... sospesem el millor per a tots... Acceptem, si tota la responsabilitat passa a ser nostra. I cap dels dos pares no dubta... ens la donen!

DESPERTAR. Sí. Com si ens anéssim despertant d'un malson, als anys 70 les dones comencem a estar més presents en totes les realitats. Volem incorporar-se al món del treball, del compromís, de la cultura... També les del meu barri. Dubtes de com ens podem reciclar... cap on anar... Som un bon grup, més de trenta, quasi totes dones amb fills i amb moltes inquietuds. Tenim empenta i aconseguim que en el mateix barri facin un curs d'Auxiliar de Clínica. Entre totes busquem local per a les classes, mestre, metge, infermera, hospitals per fer les pràctiques i contactem amb els ministeris de Treball i d'Ensenyament per aconseguir subvencions i l'equiparació del títol. La vida d'unes quantes va canviar, ja que ens incorporem al món del treball, i a les altres, la riquesa dels coneixements adquirits i d'un compartir els seus valors els donà una dimensió diferent de la vida.

DISTRICTE obrer, més de 300.000 persones i cap Institut d'Estudis Secundaris. Mobilització al barri del Congrés per aconseguir-ne un a la plaça Garrigó en els terrenys ocupats anteriorment per un laboratori

farmacèutic. Recollida massiva de firmes des de l'associació de veïns i casa per casa. Participació en altres associacions de veïns del districte. Ens afegim a la lluita dels barris de Sant Andreu i Sagrera per aconseguir l'escola als terrenys de la fàbrica Pegaso. Assemblees, aturades de trànsit, contactes de la gent del barri a tots nivells (regidors, ministeris, alcalde...) Corredisses davant o entremig dels grisos. També s'hi afegeix i hi participa algun partit polític que vivia de prop aquestes inquietuds.

En la mateixa vessant per aconseguir una escola millor, que dures foren les lluites per la desaparició de les permanències obligatòries. Que malament que ens ho passàrem els pares i els fills.

Quantes coses aconseguides per la gent anònima dels barris!!

EL DIA sols té 24 hores. Amb el treball creixes, et sents més part activa de la societat i amb una professió com la d'infermera que hi poses el cor, els coneixements i la tècnica encara t'omple més. Però sens dubte les hores que hi dediques fan que disminueixi l'activitat com a militants en altres llocs. És disminuir o fer coses diferents? Són altres realitats... participar en convenis, en regulacions de lloc de treball, vagues, protestes, sempre lluitant per la millora de la sanitat al costat del comitè d'empresa i dels companys.

CREIX la família... i no amb més fills, sinó amb pares... Canvi de xip en moltes coses. Diferents necessitats, noves realitats a les quals respondre... Més importants?... Menys importants?... Igual d'importants!! Conviure tres generacions a casa no és gens fàcil, però es tot un repte, un aprenentatge de respecte i d'amor per a tots.

DROGUES? Informa't primer... I tant que s'informen. Tan ben informats i agafats estan que no saps com actuar per poder-los-en treure. Són llestos... sempre et donen la volta a les coses. No saps què fer. Dubtes, pateixes, preguntes, t'enfades, plores... no creus que això pugui passar a casa teva, al teu fill. És una lluita llarga, pesada, dolorosa. No n'hi ha prou amb la gent que t'estima. No n'hi ha prou amb l'equip d'ACO. No n'hi ha prou amb la revisió de vida. Necessites l'ajuda de professionals experts i d'altres persones que tinguin problemes semblants. I en el nostre cas igual que d'altres fent passos endavant i passos enrere, amb paciència, seguretat, amor... hem fet un llarg camí.

RETALLS... Sí, trossets de vida, ni més ni menys importants que altres, sols escrits per reflectir com hem anat optant en les diferents situacions i com l'ACO ens hi ha ajudat. Al llarg de tants anys de revisió de vida obrera, m'ha fet descobrir les limitacions i les coses positives de cada

etapa. Partint en l'equip de la revisió de la mateixa vida ens ha fet estar atents a les noves realitats, nous compromisos... ecologia, immigrants, globalització.... Ajudant a respondre a la doble dimensió de ciutadans i creients, construint i en col·lectiu, valorant i responnent a tota la vida, també les coses petites... la importància d'un somriure, un escoltar. L'ACO m'ha ajudat a veure Déu present en tota la vida. Quanta riquesa he trobat! Què rics que ens hem sentit tots els companys pels dons rebuts i compartits!

Un dels reptes que tenim és el de buscar camins, que ens costa, per poder traspasar aquesta riquesa que arribi a més persones i puguin gaudir de la joia de sentir-se germans en Crist.

En moments de dificultat, en etapes de més foscor, el grup, el moviment m'ha ajudat a trobar la força per seguir endavant, estant al nostre costat, manifestant l'amistat dintre l'equip... estimant-se. Fent junts un camí d'alliberament.

Em fa sentir en comunió amb altres militants, aprenent a viure les diferències com un do que ens fa complementaris sabent que cada persona aporta la seva pròpia identitat.

És cert que segons la forma de ser i viure les realitats, necessitats i sensibilitats del moment i segons les persones que tenen responsabilitats en el comitè, les zones, les jornades, els consells de l'ACO, han incidit o han donat més importància a un o altre aspectes de la vida del moviment: compromís, pregària, estudis d'evangeli, alliberat per el moviment, cotització, compromisos en la vida, la iniciació dins l'ACO, el sentit col·lectiu i de solidaritat amb els més pobres...

Però qui és el comitè? Qui constitueix els Consells? Som els mateixos militants que en un moment determinat optem per dedicar com a compromís uns anys de la nostra vida militant, que ens pot semblar una feina feixuga però que en realitat aporta una gran riquesa. Tots podem i hauríem de passar per les responsabilitats del moviment, aportant els dons diferents que cadascú tenim.

Entre tots i amb la participació de tots, els que hi som ara i els que hi foren abans, som el que som. Tenim a les nostres mans el present per donar entre tots vida al futur.

Fina Faidella té 64 anys, és jubilada, i pertany al grup Sant Genís, de Barcelona.

TONI FERRER

«A l'ACO, Déu és present en la quotidianitat»

Sóc en Toni Ferrer. Estic casat amb la Núria i tenim una filla de sis anys que es diu Mar. Vivim al barri de la Florida a l'Hospitalet de Llobregat. Dels 50 anys de l'ACO en fa 10 que en formem part. Actualment estem a l'equip Pujós X de la zona del Baix Llobregat.

Fa 13 anys que estic afiliat al sindicat CCOO i 9 anys que sóc delegat sindical. Estic treballant a l'administració pública, a l'Institut Nacional d'Estadística. Sóc funcionari auxiliar administratiu.

Quan tenia 18 anys, vaig entrar a la JOC de Collblanc. Jo era un noi molt tímid i no tenia amics. El moviment de la JOC em va ajudar a conèixer gent, a relacionar-me amb altres joves, a parlar de mi i a adonar-me de la realitat del meu voltant. De seguida vaig començar a participar dins del moviment (responsable d'equip, iniciador), a fer campanyes, etc. Durant aquests anys a la JOC vaig descobrir la revisió de vida, la fe, la militància i la consciència de classe.

A l'any 1993, dins l'equip de la JOC vam adonar-nos que la nostra realitat començava a ser diferent: teníem projectes de parella, intenció de casar-nos i tenir fills, havíem de començar a tenir cura dels pares, i teníem dificultats per continuar la dinàmica de la JOC. La majoria de l'equip va optar per continuar en un moviment cristià i obrer i vam integrar-nos a l'ACO, moment en què la meva dona, que no era de la JOC, va entrar a formar part del nostre equip.

Durant dos cursos vam fer la iniciació a l'ACO, treballant temes sobre els fonaments del moviment (fe, revisió de vida, compromís), la seva organització i aprofundint el que representa ser persones adultes.

El nostre plantejament va ser integrar-nos dins del moviment, participar i aprofitar al màxim el que se'ns ofería, tant des de la zona com des de l'organització diocesana.

Les diferències que trobàvem de la JOC que nosaltres havíem viscut respecte a l'ACO van ser:

Les revisions de vida. A la JOC es revisava poc i prioritàriament aspectes de militància i d'acció (campanya). A l'ACO, la revisió de vida és el nucli fonamental. Els temes de revisió són diversos: la família, els fills, els fets de vida quotidiana, la militància, les opcions, els compromisos...

El moviment. A la JOC, l'aspecte aglutinador de moviment era la Campanya, tot es feia al seu voltant (revisió de vida programada, difondre-la al barri, connectar amb altres joves, reivindicar aspectes que els afecten). A l'ACO, l'equip de revisió de vida és l'eix vertebrador, per on passa la vida dels militants. El moviment ofereix molts mitjans per aprofundir en temes diferents cada any (prioritats, pla de curs, formació).

La fe. A la JOC (si més no als equips que jo vaig conèixer) es vivia la fe com a "coletilla": a les revisions de vida la fe sempre sortia al final, com un afegit. La fe s'anava adquirint mitjançant paral·lelismes entre la vida de Jesús i la nostra. En canvi, a l'ACO, la fe va molt més lligada a la vida de la persona. Déu està present en la quotidianitat (donar gràcies, pregar, acompanyament). Les revisions, els estudis d'evangeli, la formació, les celebracions, etc. van enriquint aquesta fe.

La militància i el compromís. A la JOC el compromís es feia dins del moviment, assumint les responsabilitats de l'organització i poca gent estava implicada fora. A l'ACO, el compromís es concreta allà on som i el ventall es molt més ampli (sindicats, associacions de veïns, partits polítics, AMPA, ONG, els veïns de l'escala, persones malaltes, immigrants, la pròpia família). Tant és així que de vegades costa trobar persones que assumeixin responsabilitats dins del moviment.

El nostre equip inicial de l'ACO es va desfer: persones que es qüestionaven el sentit de moviment, de la fe, el voler dedicar-se més a la família i no poder participar de la dinàmica de moviment... La Núria i jo ens vam trobar sols, però amb ganes de seguir a l'ACO. Dins la zona va haver-hi la preocupació d'ajudar-nos a trobar un equip. Van ser diferents equips que se'ns van oferir. Donem les gràcies a l'equip de Pujós X que ens va acollir d'una forma oberta i sincera.

Jo, des del primer any a l'ACO, vaig fer de responsable de l'equip, i això em va permetre conèixer, viure i participar més a fons en l'organització del moviment, conèixer el sentit dels plans de curs, relacionar-me amb militants i responsables d'altres zones, saber d'altres realitats. Fins l'any 2000 he participat d'una manera o altra en aspectes organitzatius dins la zona.

De l'ACO m'ha sorprès la gran diversitat de persones pel que fa a l'edat, les diferents implicacions dins el moviment i la societat, el respecte per totes les persones i les seves formes de pensar, vivències de fe... Els testimonis i les vivències dels militants de l'ACO són una riquesa que em va calant fondo.

Jo, en aquests moments, dins del moviment no hi tinc cap responsabilitat, però crec que tot militant, en alguna etapa de la seva vida, ha de fer alguna cosa dins l'ACO per moltes raons: perquè et fas més teu el moviment, coneixes millor el funcionament intern, pots dir-hi la teva, aportes la teva vivència personal i dels militants que tens propers, i sobretot pel que t'aporta personalment. És un bon exercici de donar i rebre.

A la nostra zona, costa molt que la gent s'impliqui en els càrrecs del Comitè de la zona. Hi ha una part de gent jove que havia estat a la JOC assumint moltes responsabilitats que quan passen a l'ACO o bé es relaxen o bé segueixen implicats a la JOC fent de consiliaris, es comprometen a sindicats, partits polítics, associacions de veïns, i d'altres opten per estar més amb la família. Hi ha gent d'equips grans que reclamen que els joves s'impliquin perquè ja fa molts anys que van estirant del moviment. L'ACO no deixa de ser un reflex de la societat: s'està perdent el valor de la participació i som unes poques persones que ens trobem a tot arreu, tant dins del moviment com en accions a fora.

Un dels reptes que tenim a l'ACO és el tema de la iniciació. Hi ha poca gent que es vagi connectant. Quan un militant contacta amb una persona interessada, normalment se la convida a actes de moviment, i sovint trobem el problema de no saber en quin equip podria integrar-se. Una possible tasca a fer és fomentar la iniciació per la via de les parròquies. La possibilitat de fer grups de parelles, on es pugui parlar i compartir la realitat del moment, anar introduint la revisió de vida i més endavant plantejar-los formar part del moviment (anys enrere s'havia fet). Només cal trobar parelles que s'ho creguin i puguin dedicar-hi temps.

L'equip de revisió de vida és el lloc i l'espai on puc parlar d'aquests aspectes socials i personals, de la meva militància, del meu compromís, de

les meves dificultats i contradiccions. Sense l'ACO no tindria el coixí que em recolza, em qüestiona i em posa davant el testimoni de les persones de l'equip. Lligat amb això la fe ens fa seguir, sense tirar la tovallola.

Crec que en aquests moments en què la societat va cap a la comoditat, la inèrcia, el consum, a voler tenir "jo" una major qualitat de vida, etc., pertànyer a l'ACO ens fa privilegiats perquè alhora que ens ajuda a adonar-nos d'aquesta realitat ens dóna mitjans col·lectius per donar respostes alternatives. Crec en l'esperit de la lluita constant i la implicació personal, que aportar el granet de sorra pot arribar canviar un xic la precarietat humana. Crec que el compromís que ens pertoca com a militants ha de ser en el lloc i en la realitat on estem. Crec que el diàleg és fonamental perquè avancem en el compromís del dia a dia. Crec en Déu que és dins meu i que m'empeny a fer les coses, a assumir el compromís d'anar construint el Regne.

Toni Ferrer té 41 anys, és funcionari de l'administració pública, i pertany a un grup de l'ACO de l'Hospitalet de Llobregat.

JOSEP M. PUXAN

«L'ACO t'acompanya, t'exigeix, t'impedeix d'instal·lar-te, t'obre constantment els ulls»

Tot just havia canviat de parròquia, havia estat dotze anys a Martorell i arribava a Nou Barris, a la parròquia de Santa Maria Magdalena; encara no estava situat i ja em van telefonar demanant-me per fer de consiliari d'un grup de l'ACO. Jo, fins aquell moment només coneixia l'ACO de referència, o potser més que de referència, tenia companys capellans del meu grup de revisió de vida que ja n'eren consiliaris. A Martorell havíem començat la JOBAC, a Santa Maria Magdalena començava a conèixer la JOC.

La veritat és que m'espantava una mica, era el primer grup d'adults amb qui seria consiliari. Fins aquell moment només m'havia mogut amb grups de joves. La proposta em feia il·lusió i era un repte.

Sense gaires preàmbuls vaig aparèixer pel grup de Sant Genís. Van ser ells mateixos que el primer dia ja em van advertir que això de l'ACO era diferent de la JOBAC i de la JOC. Era un grup amb diversitat d'edats i de situacions, un grup que, com em va acollir a mi, sempre ha anat acollint gent que ha volgut fer camí amb ells.

Va ser la meua iniciació a l'ACO. Em van comunicar el seu sentit de moviment i aviat em vaig trobar participant en les reunions de consiliaris, en les trobades, en els comitès.

Venint de la JOBAC, acostumat a partir de la vida i de la situació de cada persona, no em va costar entendre les diferències entre un moviment juvenil i un d'adult.

Ben aviat l'ACO va ser una prioritat en la meua vida, havia de fer combinacions i equilibris per a poder participar en tot el que fos possible.

Era l'etapa en què començava a ser responsable d'una comunitat parroquial però des del primer moment vaig acostumar-me a comptar que en la meva agenda hi havia més coses que la parròquia.

Ser consiliari de la JOBAC va marcar tota una etapa de la meva vida, tot el dinamisme de la meva època de Martorell em va ajudar a pensar en els joves d'una manera determinada. L'ACO ha estat clau en el moment d'afrontar tot un altre tipus de responsabilitat, en aquell moment com a rector de parròquia. Em feia sentir de tu a tu amb el món dels adults, viure i conèixer a fons, des del cor, el que vivia cada persona del grup. Les diferents maneres de ser militants cristians, em portava a viure d'una manera determinada la relació amb les persones de la parròquia i del barri i l'estil de comunitat que anàvem creant.

En moltes coses experimentava un canvi en la meva vida, vivia l'experiència que avui fan els joves de la JOC que passen a l'ACO, descobrir un moviment que continua acompanyant-los en un moment nou de la seva vida, tot i la dificultat que sovint comporta adaptar-se.

Per a mi aquest ha estat el secret de l'ACO, té quelcom que t'enganxa, és molta vida compartida, però és un projecte, uns compromisos, una vida viscuda a fons des de l'evangeli i des del món obrer. No sé com expressar-ho, t'acompanya, t'exigeix, t'impedeix d'instal·lar-te, t'obre constantment els ulls, et compromet. I no pots deixar-ho. Ep, si t'hi has deixat enganxar!. No vol dir que sempre surtis de cada reunió totalment renovat i amb noves forces, hi ha moments de tot i hi ha dies de tot, com la vida de les persones i la d'un mateix.

I com a consiliari, normalment, m'he sentit com un més, fent la meva aportació a partir de la meva vivència de l'evangeli i a collint la Bona Notícia que m'arriba a través dels companys i companyes de grup. Com a capellà m'ha fet bé comptar que en el grup ja hi ha el o la responsable i que el moviment també té els seus responsables.

És l'estil que voldries per a tots els grups i per a la parròquia. L'experiència a l'ACO et fa pensar que això realment és possible i que de mica en mica es pot anar aconseguint en altres àmbits de l'Església. Quan aquest estil d'Església no és entès des d'alguns sectors de la mateixa Església o per part dels laics, aquí hi ha l'ACO, juntament amb altres moviments, com a veu profètica dient que és possible, no amb molts discursos sinó amb la pràctica del dia a dia.

L'experiència de ser consiliari en altres grups i haver pogut seguir de prop la vida d'altres zones del moviment m'ha fet viure la riquesa de

l'ACO, amb diferents estils, sempre volent ser fidel al sentit de la militància obrera i sempre interrogant-nos a partir de la realitat canviant, de les noves realitats. Noves generacions i estils diferents, cadascú fent la seva aportació. Debats en les trobades de responsables i en els Consells, una vida que bull, de vegades acords difícils.

Més enllà de la reunió de grup i de la revisió de vida, hi ha una visió de l'Església, de la societat, de món obrer i per damunt de tot la consciència d'una missió concreta. Com n'és de difícil no aigualir-se i continuar essent fidels a les tres lletres de l'ACO, i com costa no perdre el tren del que realment passa al nostre entorn!

És el repte que vivim a l'Església i al món obrer. Encara a l'ACO, hi ha diferents generacions on el debat és possible, on les diferents aportacions són possibles, on els canvis periòdics en les diferents responsabilitats van fent possibles diferents estils i aportacions tant a nivell de grup com de zones i moviment. Un espai on tothom té el seu paper, si el vol, la seva veu, la seva aportació... avui com a militant, demà com a responsable, i demà passat una altra vegada com a militant. Tant de bo ho poguéssim viure en molts llocs això.

No sé per on passarà el meu futur, però sí que hi ha molta vida, moltes persones i un moviment amb qui hem fet camí, que ha marcat la meua manera de ser cristià i capellà, i això ja està aquí. Tant de bo, allà on estigui, pugui seguir creixent en la vivència de la fe, de l'Església i del compromís que hem compartit a l'ACO.

Tant de bo les joves generacions poguessin recollir de l'ACO tot això que ens ha donat vida fins ara. Es fa difícil pensar en el futur, però sí que no hauríem de perdre el to profètic, ple d'esperança, per al món obrer i per a l'Església. El futur l'anirem fent entre tots, recollint el que hem viscut com a col·lectiu i fent-ho present en la realitat actual.

Josep M. Puxan té 53 anys, és rector de la parròquia de Santa Engràcia a Nou Barris de Barcelona, i consiliari de la zona Nord-Est de l'ACO.

JOSEP M. PRATSOBRERROCA

Ser de l'ACO ara que celebrem el cinquantè aniversari

Començo a escriure aquestes lletres, ara que fa tot just un parell de setmanes que la Fina i en Toni han tingut una nena. Cal evitar caure en il·lusions excessives, però malgrat que la vida sovint es mostra amb una gran ambivalència, si que hi ha fets que són clarament vivificants. Ara la Núria ja respira i tot li és nou i està oberta a tots els vents. Tot està per fer, tot és possible; al·leluia.

Justament, pels mateixos dies que va néixer la Núria, se'ns va morir l'àvia. Els avis, havien vingut a viure al pis de sota, ja feia dies que ella no es trobava gaire bé, i van venir només per refer-se d'una mica de grip mal curada, i sorprenentment, es va anar apagant a poc a poc.

La vida se'ns mostra entre una cara i una creu, la cara meravellosament joiosa, que és quan reneix i l'altra cara, desconcertant, la que vivim quan veiem els seus límits. Totes dues però, formen part del gran misteri que és l'existència.

Continuo escrivint, ho faig a estones. Ara sonen cada cop més fort els timbals de la guerra. Vessar sang, destruir pobles, per tenir petroli, domini d'un sobre els altres. Durant un temps va semblar que les guerres s'havien acabat. Ara ens volen fer creure que és l'única solució.

Hi ha moments en què sembla que els poderosos ho poden tot dominant els mitjans i fent nova aquella dita, de trista memòria, que diu: "Una mentida repetida moltes vegades arriba a ser presa per una veritat".

Si bé, però, ara aquest mal presagi no s'ha complert. Les magnífiques manifestacions que es succeeixen dia a dia, demostren que malgrat tot la gent no és tan dominable com ens volen fer creure i a vegades també

creiem. Malgrat el bombardeig informatiu la gent hem sabut dir no a la guerra. Sembla que hi ha moments en què la vida ens regala amb el do de veure petites llums. Un Esperit d'amor ha estat vessat en els nostres cors. Al teluia,

L'economia de mercat

De fet, ja es veia venir, hem renunciat a la responsabilitat i ho em deixat tot en mans del mercat. Simples tècniques ha estat elevades a la categoria de déus i s'aprofiten els seus dogmes per justificar privilegis. Amb tot això haurem après una cosa important: la guerra és un element essencial de l'economia.

Totes aquestes teories es veuen clares mirant el món dels joves i sobretot el seu temps l'esbarjo. Sóc mestre de taller mecànic, faig Cicles Formatius, hi vénen nois que no han entrat en el món de l'estudi. A quarts de deu del vespre dels divendres, ja n'estan tips. Alguns es lleven a les sis, treballen fins a les dues i a les tres ja entren a classe i fins a dos de deu. A la darrera hora, fàcilment oblidem el tema escolar i fem petar la xerrada. Alguns volen marxar puntuals, han d'anar de marxa. Aniran lluny fins a alguns dels llocs on hi ha les discos de més anomenada. Els que treballen i disposen de diners, van a sopar i després al cinema i després a la disco fins tard, i dissabte tornar-hi. Tots estan d'acord que els porros no enganxen, però si que "encomanen una mandra dolça". Acaben el cap de setmana esgotats i amb gairebé tots els guanys de la feina exhaurits, i amb la terrible sensació de que els queda una llarga setmana en una feina poc creativa.

El món dels joves es mostra dominat per una pressió lúdica insuportable. Durant els dies de Setmana Santa, el joves de la JOC del nostre barri són sols a casa, els pares se n'han anat de vacances. El lema que guia el nostre món, "passat'ho bé", se'ns ha ficat a dins fins a la moll de l'os. El mercat, les exigències del consum ens imposen implacablement les seves regles. Peti qui peti, caigui qui caigui. Un venedor de cotxes ha decidit no vendre cap cotxe més del model R5 Copa Turbo. Tots els que l'han comprat s'han matat. A vegades els déus exigeixen sacrificis humans.

Abandonades les coses en mans del mercat les condicions de treball van empitjorant. Hem vist com algunes de les conquestes guanyades amb molts esforços ara es van diluint.

Decebut d'un moviment polític dominat per les grans potències, els

partits només poden dur a terme petits serrells del que diuen que és el seu programa electoral.

No podem fonamentar la nostra esperança en l'èxit de la nostra acció. «Lluitarem i canviarem al món» es mostra com un lema molt reduccionista.

Ens cal una esperança contra tota esperança. Una esperança que superi tots els nostres fracassos. Una esperança que inclogui fins i tot el dolor i la mort.

L'opció educativa i evangelitzadora és una bona pista.

Els moviments són una pedagogia de la fe viscuda en comunitat.

Hauríem de recular gairebé quinze anys enrera. Ens costava d'arribar a joves per iniciar-los a la JOC. A l'escola havia repartit molts programes d'alguna trobada de la JOC. No venia mai ningú. Així doncs, vàrem començar el MIJAC. «Si hi ha MIJAC tindrem JOC», pensàvem. Uns nois havien fet uns pastorets amb els infants del barri i els vaig proposar continuar trobant-nos cada setmana. Va ser l'inici del MIJAC. Ara n'hem celebrat el desè aniversari. Durant aquests deu anys un centenar d'infants han tingut l'experiència de viure un acompanyament gratuït per part dels animadors i han sentit moltes vegades que tenim un Pare del cel que ens estima.

De la primera generació d'infants, després de ser del MIJAC durant cinc anys, quatre noies varen passar a la JOC. Hi van ser durant quatre anys més, però quan varen anar a estudiar a la universitat els va ser impossible compaginar el món de l'estudi i la militància de la JOC

La segona generació han fet passos importants. Alguns han entrat a fer de monitors i també estan a la JOC. Quan tenen setze o disset anys, fan més cas del que diu un altre jove que no pas cent monitors i menys dels pares. La meua filla gran és d'aquest grup. Bé que ho pateix, pobra mossa. Sense un moviment a darrere que fa propostes i promou lligams amb altres joves, no hauríem pas pogut mantenir junts aquesta colla de joves tant de temps.

Alguns dels primers objectius s'han complert, si bé, però, ja estem curats de tota eufòria. De totes maneres sembla una bona orientació. Si hi ha MIJAC hi ha JOC, i és bo que els monitors i militants més grans siguin a l'ACO. Alguns monitors no són gens de la parròquia, pertànyer a l'ACO és el seu lligam personal amb una comunitat personal per celebrar la fe.

Si aconseguim establir ponts de naturalitat i amistat entre MIJAC, JOC i ACO tots hi guanyarem.

La vida dels moviments

El dia a dia dels moviments sembla que no serveixi per res. Tot i amb això amb el temps veus que et va canviant la perspectiva. No partir de posicions preses a partir de prejudicis i saber fer un veure ben lúcid és una capacitat d'un gran valor. Aquestes tècniques en el món empresarial es paguen a preu d'or.

Les tècniques no ho són tot. Acompanyava un grup de la JOC en què la gent tenia greus dificultats personals, i pensava: Això no te remei, no hi ha pas res fer. Si la reunió de grup no és res més que una simple teràpia no farem pas res. Aleshores vaig anar pensant el la dimensió de fe dels moviments: «Que Déu hi faci més que nosaltres». No pas en un sentit evasiu sinó en el sentit de plena confiança. Ací vaig descobrir el valor de l'Eucaristia. Anar a reunió ha de ser semblant a anar a missa. La comunitat es reuneix per compartir la vida i viure la seva fe. Des d'aleshores sempre començàvem la reunió llegint un text de l'evangeli.

Acompanyant els joves he tingut la sensació de perdre el temps. Fa patir veure un grup que no avança, i arribes a pensar que pot ser fóra millor deixar-ho estar. Ells, però, han captat que estàvem a favor seu i d'ací en neix la nostra autoritat. L'autoritat com un reconeixement. De nou torno al mateix. El que salva és l'evangeli. El que salva és la gratuïtat. Quant de temps no s'arriba a perdre pels fills. Cal tenir tècniques, però el que salva és la fe. El que importa és participar de la llum i que la llum il·lumini a través nostre. Si vivim intensament l'evangeli ens donarà les actituds necessàries per a un bon acompanyament.

El que cal i el que és difícil és tenir una esperança que vagi més enllà de les dificultats, que vagi més enllà de la força opressora del poderosos i que superi les dificultats de tirar endavant els nostres projectes.

Sembla que el projecte de salvació només pot palpar-se en moments històrics molt puntuals, com és ara les manifestacions dels darrers dies o quan una persona pren joiosa una nova responsabilitat en el moviment. Cal recordar que una fita assolida reclama una nou rept. Tenim una vocació que mena a l'infinit i cap moment històric no ens pot satisfer totalment. Estem de pas.

El que cal és aprofundir en la vivència de Déu. La relació de Jesús amb el seu Pare és la clau de tota la seva vida. Els que han aconseguit viure intensament la seva relació amb Déu viuen d'una manera que res no els fa

por. Si vivim profundament la nostra fe no haurem de tenir por de que la nostra acció defalleixi, i podrem viure una vida segons Déu.

Josep M. Pratsobrerroca té 53 anys, i és professor de l'Escola Industrial de Vic i consiliari de l'ACO de Vic.

DAVID GONZÁLEZ

«La revisión de vida es un lujo, un privilegio.
Me he sentido querido y acompañado por
Jesús»

No sé si soy la mejor persona para hablar de mi experiencia, de dar testimonio en la ACO. Por el poco tiempo que llevo (cuando acabe este curso será el segundo que esté conociendo el movimiento), y porque aquí, en Madrid y alrededores, somos el primer y único grupo de ACO. Por tanto, mi testimonio es corto, atravesado por ser un aprendiz.

Nosotros venimos de un grupo de la JOC de Madrid. De un grupo que al ir terminando el proceso juvenil nos planteamos qué queríamos hacer cuando fuéramos adultos. Fue un proceso que fuimos pensando, poco a poco, durante tres años aproximadamente. Desde el principio de este proceso surgió la posibilidad de iniciarnos a la ACO, aunque no lo teníamos nada claro.

Lo primero que hicimos en este proceso fue ver qué es lo que valorábamos más de nuestro recorrido y qué es lo que buscábamos, qué era lo esencial de nuestra futura vida militante. Aparecieron cinco aspectos; la fe en Jesús, la identidad de clase obrera, la acción educativa y evangelizadora, el participar de un movimiento colectivo, y la revisión de vida. Y desde aquí empezamos a buscar posibilidades.

El aspecto más importante, lo que más nos atraía de ACO respecto a otros movimientos, era la revisión de vida. La experiencia nos decía que no es sólo una metodología o una forma de plantear las reuniones, que es mucho más. Que genera en nosotros un talante, un espíritu que recorre la forma de ser y situarnos, que educa nuestra mirada, nuestro ser y estar en la vida.

Aunque también había dificultades con la ACO. Empezar desde cero, nosotros solos aquí, en un momento de transición y de cambios importantes... el conectar con Cataluña, el qué pasaría, las distintas experiencias, la soledad.

Cuando vino Javier Cámara a Madrid y nos presentó la ACO, ya empezamos a pensar mucho más en serio la posibilidad de la ACO. Lo que le dio tiempo a contar a Javier y lo que vimos nos gustó y la verdad es que a grandes rasgos intuíamos que la ACO era el relevo que buscábamos y que nos podía dar respuesta.

Seguimos pensando, claro, y mirando otras posibilidades, pero finalmente decidimos casi todo el equipo empezar en esta historia.

La idea que nos hicimos era que hasta que nos situáramos y normalizáramos la situación íbamos a estar dos años en blanco, dos años difíciles, y que después ya empezaríamos poco a poco a funcionar y dar respuesta a nuestras vidas y a lo que nos rodea.

Lo cierto es que no han sido dos años en blanco ni mucho menos. Difíciles sí, porque la vida no es fácil, y la vida de la clase trabajadora menos, pero han sido dos años que aunque lentamente y con algunos sinsabores he seguido creciendo y descubriendo que aún me queda mucho por hacer y por aprender.

En este camino, a mi personalmente lo primero que me ha provocado la ACO ha sido una crisis personal, de militancia, en el mejor de los sentidos. Bueno, no sé si ha sido la ACO, o la vida, pero sí que sé que la ACO ha estado en todo esto.

Donde estoy como militante, ¿soy fiel a mi vida, a las personas que me rodean, a mis ambientes?, ¿tengo ganas o no de hacer cosas, de bajar a la reunión?... después de terminar en la JOC, acostumbrado a hacer muchas cosas, a estar en actividad, el incorporarme a la ACO me supuso el parar, el situarme en la vida y cuestionarme muchas cuestiones de base, a plantearme hacia donde quiero ir. Sobre todo porque la vida se va complicando y van apareciendo otras prioridades e inquietudes.

A la vez descubro que este camino está lleno de tentaciones. Tentaciones de aburguesarme, acomodarme, de relativizar aspectos que antes eran intocables... y otras cuestiones que no, que sé que responden al momento de mi vida, a que ya no soy joven, o al menos no tengo las inquietudes y motivaciones de una persona de 20 años.

En todo esto, la revisión de vida es un lujo, un privilegio. En la revisión

de vida voy descubriendo muchos aspectos que se me escapan; cómo me sitúo en el trabajo, desde qué valores, cómo me acerco a mis compañeros, qué es lo que me preocupa a mi. En el barrio cómo estoy, cómo miro a los vecinos con los que vivo o las personas que pasan a mi lado, a mi familia cómo la voy cuidando, o en mi pareja cómo me sitúo, cómo estoy atento a nivel social, político, eclesial... pero siempre partiendo de la vida, de lo concreto.

Sobre todo, la revisión de vida me ha dado muchos revolcones, el descubrirme que no soy tan militante como me creía, que en aspectos fundamentales de la vida no tengo actitudes evangélicas... y que como no cuide la militancia, poco a poco corro el riesgo de acomodarme y vivir los valores predominantes del neoliberalismo y de esta cultura del desencanto que nos lanzan todos los días, casi sin darme cuenta.

En todo este proceso, no ha sido sólo un cuestionamiento ni mucho menos. El evangelio y el equipo me han animado, me han dado fuerzas para salir adelante, me he sentido querido y acompañado por Jesús, he encontrado criterios para ir situándome e ilusión y fuerzas para seguir adelante.

En este camino que empiezo, no sé qué va a pasar conmigo en el futuro, ojalá sea como gente que he ido viendo en ACO, personas que están situadas ante la realidad que vivimos, que llevan toda la vida al pie del cañón, con sus momentos personales, sus grandezas y sus miserias, pero que ahí han estado.

Sí que tengo la confianza que estoy en el camino en el que quiero estar, y que todo lo que estamos haciendo me hace feliz. Y que no es una felicidad egoísta y burguesa, aunque yo tenga muchos de esos valores, es una felicidad que tiene en cuenta a los demás, los problemas personales y colectivos que vivimos, y en este proceso tengo a mi equipo que me apoya, me hace crecer, me escucha; y a un Jesús que está ahí para recordarme muchas cosas, para perdonar y para lanzarme hacia afuera, a ponerme en acción. Y el espíritu de Dios, que actúa casi sin darme cuenta, haciendo que todo esto tire para adelante, que haya una dinámica liberadora.

El estar en un movimiento como la ACO, me hace ver que esto no es sólo para mí, ni para unos pocos privilegiados. La experiencia que voy haciendo yo y mi equipo no se puede quedar sólo en nosotros, no podemos ser un grupo “estufa” que nos quedamos al calor de la amistad y de la aportación que nos hacemos unos a otros.

El evangelio nos lanza afuera, en la medida de nuestras posibilidades, pero también es verdad que el evangelio no es para unos pocos, es para todos y especialmente para los pobres porque ellos son los que sufren con mayor fuerza la injusticia y la explotación.

Pienso en Madrid, y seguro que en otros lugares también, en la gente que hay; trabajadores y trabajadoras, parados, inmigrantes, amas y amos de casa... en quién llega a ellos, les pregunta por algo de su vida, les escucha, les cuestiona, les propone algo, lo que sea, no tiene porque ser la ACO... y creo que no hay mucho, hay mucha gente que se deja la piel por hacer que muchas cosas funcionen, pero que el llegar a otros, y educar desde el respeto y la confianza debe de haber poca gente que lo haga.

Creo que la ACO podemos aportar eso, que estamos llamados a ello, que el empezar la ACO en Madrid no es porque nosotros seamos mas listos y guapos que otros, que no lo somos, sino porque hay una necesidad a la que dar respuesta. Supongo que sólo tenemos que estar atentos y escuchar, pero para eso está la ACO, para hacer militantes cristianos en el mundo obrero.

Por último, quiero agradecer con letras mayúsculas, a la ACO de Cataluña, el esfuerzo, el cariño, y el apoyo que nos están dando. Sin ellos, sin vosotros, sería muy difícil este camino que empezamos y que no sentimos que estemos haciendo solos. Muchas gracias.

David González té 32 anys, és dissenyador gràfic i membre del grup d'ACO de Madrid

ERNESTINA RÓDENAS

«La fidelitat a la vida, a Déu, a Jesucrist, a la gent, a la classe obrera...»

Ernestina Ródenas Campos va néixer a Jaén el 8 de gener del 1944. Als 10 anys va arribar a Alfarràs, a la Noguera, amb la seva família. I als 18 la van elegir responsable de la JOC femenina de Catalunya i Balears, i això va significar marxar de la família i passar-se tres anys a Barcelona dedicada en cos i ànima al moviment. Després va decidir anar-se'n a Suïssa, a fer funcionar la JOC de l'emigració. I després altre cop Barcelona, on es va casar amb Josep Parés, amb qui va tenir tres fills. Josep Parés va morir d'un càncer el 23 de març del 1996, i una de les últimes coses que va fer va ser anar a votar, ja molt malalt, a les eleccions del 3 de març, «perquè no guanyin aquests del PP». Ernestina Ródenas ara treballa de directora d'una residència geriàtrica, i està a l'ACO i en el Col·lectiu de Dones en l'Església. Diu que ha de cultivar més la faceta d'àvia, i el dia de l'entrevista està preparant-se per anar a Lleida a veure els seus pares («No te preocupes, no hace falta que vengas, estamos bien». «No vengo porque me necesitéis. Es que está bien verse»). Ernestina Ródenas és una mena de manual de militància, amb tota l'amplitud i riquesa que aquesta expressió pot tenir.

- Per què vas entrar a la JOC?

- Doncs perquè Déu s'estima a la gent. El meu pare era pantaner, i quan jo tenia set anys va venir a Pont de Suert per treballar als pantans que llavors es feien: el de Cavallers i altres. Ell no volia que la resta de la família vinguéssim, perquè deia que a Catalunya les condicions de vida eren molt dolentes. Però quan van instal·lar-lo a Alfarràs, per fer el pantà

de Santa Anna, va accedir a que vinguéssim. Jo llavors tenia 10 anys, i recordo que vam venir en tren, i a Madrid vam dormir en un racó de l'estació... Als 13 anys vaig començar a treballar en una fàbrica de filatures, quan encara no tenia l'edat: encara duia trenes! Era aprenent i andalusa, o sigui que m'ho carregaven tot. Estàvem molt malament, i tres germans meus van caure malalts de tuberculosi, i la meva mare patia perquè el meu pare, que era molt comunista, deia: «Que no me entere yo que vais a pedir algo a los curas. Antes nos morimos de hambre». Perquè és clar, tota l'ajuda venia de l'Església.

Quan es va acabar el pantà de Santa Anna, van dur tots els pantaners a fer el de Mequinensa. Però el meu pare es va buscar una feina de paleta a Lleida, i cap allà ens en vam anar. Jo vaig entrar a treballar de criada en una família de sis criatures. Dotze hores diàries, menys els dijous a la tarda, que era el dia de festa, i que jo aprofitava per anar a aprendre a brodar, perquè la meva mare s'havia comprat una màquina de cosir i amb la compra s'hi incloïen unes classes de brodat i a ella no li interessaven. I la noia que ens n'ensenyava resulta que era de la JOC, i un dia em va convidar a anar al local que tenien. Era una reunió amb mossèn Ventura Pelegrí. Llegeixen un tros de l'evangeli i de bones a primeres em pregunten: «¿Y a ti qué te parece esto?». Era la primera vegada a la vida que algú em preguntava què en pensava d'alguna cosa. M'hi vaig quedar. No vaig gosar dir que treballava de criada, perquè em feia vergonya. Però a mesura que avançaven les reunions vaig veure que no podia aguantar la mentida, fins que ho vaig explicar. Em sembla que tothom ja ho sabia... I la JOC es va convertir en casa meva. Jo el que valoro més de tot plegat és que mossèn Pelegrí optés per dedicar-se a fer militants amb unes noies com nosaltres, en comptes de fer beneficència, que és el que s'estilava aleshores.

Tot allò va ser descobrir el món, i m'hi vaig llençar de ple. Vaig deixar la feina de criada i em vaig buscar una fàbrica, perquè em semblava que no podia estar en una casa de rics, sinó que havia d'estar amb els obrers. I de fet en vaig estar en tres o quatre, de fàbriques, perquè així que deies alguna cosa (simplement, que una companya et consultés sobre un full de salari) ja et despatxaven. A l'última fàbrica, jo planxava en un taulell amb totes, i allà em venien a consultar les noies. Em van posar a planxar en una habitació a part, però les noies m'esperaven a la sortida. I els jefes van anar a veure mossèn Pelegrí per dir-li que per què es dedicava a posar idees comunistes en unes noies tan joves... I llavors em van proposar ser responsable de la JOC de Catalunya i Balears.

- *I els teus pares, com s'ho prenien?*

- El meu pare deia que «estos cuervos negros te están sorbiendo el seso». Jo li plantava cara... Després, però, ho van anar entenent i van descobrir que aquells capellans «también eran de izquierdas». En arribar la democràcia es van trobar que coincidien a les manifestacions del primer de maig...

- *Com va anar, la feina de responsable?*

- Es tractava d'iniciar la JOC allà on calia i potenciar-la allà on ja existia. D'entrada, vaig aprendre el català. A Lleida no calia parlar-lo, perquè no feia bonic. Però quan vaig començar a anar a Vic, a Manresa... la gent de la JOC em va obligar.

Em vaig instal·lar a Barcelona, perquè era el lloc cèntric, a casa d'una gent de Sants que només em cobraven les despeses de menjar. Jo vivia d'un sou que entre uns quants em passaven. De fet, jo estava acostumada a tenir els meus diners, i allò que em donaven no arribava per res. Segons on anava, em pagaven el viatge i l'estada. Però segons on, les noies obreres no sabien com fer-s'ho per donar-me alguna cosa. Recordo una vegada que vaig arribar d'un viatge d'aquests i vaig haver d'anar des de l'estació de França fins a Sants a peu, perquè no tenia ni un duro. O sigui que econòmicament molt malament. Però tot això era un miracle d'aquells que es feien en aquelles èpoques. Molt bé, en definitiva.

- *I després?*

- Vaig exercir aquesta responsabilitat per tres anys, del 62 al 65. I en acabar vaig decidir anar a l'emigració a Suïssa, a treballar de criada, que ja hi estava acostumada. Ja havia començat a sortir amb en Josep, i a ell li va tocar fer dos anys de mili a Cartagena, de manera que simplement vam ampliar la distància. Va ser un festeig militant, perquè ell es va ficar en coses de la JOC de Cartagena i jo en la JOC de l'emigració.

I em sembla que l'emigració em va salvar. Molts companys meus que treballaven en fàbriques es van cremar i van deixar la fe: aquella era una època molt ideològica, molt dogmàtica, i era fàcil cremar-se. Jo, en canvi, a Suïssa vaig aprendre a fugir de dogmatismes, a ser tolerant, a valorar sobretot la gent concreta i el que li passa.

Allà feia de responsable de la JOC de l'emigració, i tenia relació amb els espanyols i els portuguesos, no només de Suïssa sinó també de França, o de Bèlgica... Els portuguesos estaven pitjor que els espanyols, perquè eren allà clandestinament: molts nois per no haver de fer la mili a Angola fugien a Europa...

- *Què recordes, d'aquesta època?*

- Les coses bones, perquè he perdut la memòria de les dolentes. Jo estava boja per la JOC, anava a missa diària... Em sentia molt en comunió amb l'Església: era l'època del Concili, i tot animava molt. I jo vivia la mística militant, la mística jocista... M'ho creia molt. Jo les coses me les crec molt.

- *Quan vas tornar?*

- Vaig tornar i de seguida em vaig casar, el març del 1968. I recordo que al cap d'un parell de mesos una amiga que era molt militant em troba i em diu: «Ja ha arribat la revolució, a París els estudiants i els obrers s'han unit!». Recordo el salt que em va fer el cor...

Vaig treballar de majordona a la parròquia de Sant Ignasi, on hi havia el Lluçà Garreta, el Julià Cots i el Josep Sánchez. I era una època molt dura, de moltes tensions: els companys de la JOC dispersats, les secularitzacions massives de capellans... Vaig perdre molts punts de referència. No només jo, sinó molta gent. I a més, sovint s'exigia una militància molt absoluta, gairebé sense espais per a la vida personal. Però com que Déu és bo, al final tot ho arregla.

- *Què vols dir?*

- Doncs que nosaltres vivíem a les Corts, a casa dels meus sogres, perquè no podíem pagar-nos un pis, i quan vam poder comprar-ne un vam mirar malament el lloc i en comptes de comprar-lo allà al barri, que és el que volíem, ens vam adonar que l'havíem comprat al Poblenou. I va ser una sort. A Poblenou vam connectar amb mossèn Pere Relats, i amb l'Àngel Peix... i ens van proposar de reunir-nos algunes parelles. Ens hi vam apuntar sense gaire entusiasme. Però vaig veure que allà podia parlar de les coses quotidianes, amb pocs discursos i pocs enfrontaments. I m'hi vaig tornar a enganxar, i aquí continuo.

- *Què valores més, què destacades com a més important, del que vius en aquests moments?*

- Estic en un moment personal baix, ara. Però continuo creient en les coses que he cregut sempre: la fidelitat a la vida, a Déu, a Jesucrist, a la gent, a la classe obrera...

De tota manera, he de dir que durant molt de temps m'havia fixat sobretot en Jesucrist, i en canvi ara tinc molta necessitat de descobrir Déu Pare, que és més. De fet, a mi, quan se m'ha quedat petit un camp de descoberta, sempre se me n'ha obert un altre. En un cert moment en què l'evangeli potser se m'estava fent rutinari, la teologia feminista m'ha fet

descobrir coses molt novedoses i molt engrescadores. Ara veig un rostre de Déu més afí a mi. Diria que he passat de l'enamorament de Jesucrist a una cosa més profunda: el rostre de Déu que no és un mite masculí que enamora i que encandila, sinó que és algú que no pots abastar i que em diu coses que ningú no m'havia dit. Per exemple, em fa relativitzar aquest paper de superdona que se suposa que hem de tenir: capaç d'assumir-ho tot, capdavantera, trencadora de motllos... O em potencia la llibertat de pensament: jo mai no he tingut gaires problemes per pensar el que m'ha semblat, però en el fons sempre et sents deutora d'un cert pensament col·lectiu progressista... i ara penso que també puc pensar altres coses pel meu compte.

- *Del món, què et fa patir més?*

- Que hi ha molts llops amb pell d'ovella. És increïble la de disfresses que la gent porta, la hipocresia que hi ha, tot el que s'encobreix... Jesús hi afinava molt, quan deia que els qui més mal fan, els qui més poder volen tenir a qualsevol preu, són els que més volen ser considerats benefactors!

- *I què et fa més il·lusió?*

- La vida, la gent, els projectes, la creativitat...

- *I de l'Església?*

- L'Església està formada de coses molt diferents. Jo pertanyo a un món cristià concret, i estic bé en aquest món meu.

Ernestina Ródenas té 59 anys, està jubilada (quan es va fer l'entrevista, el 2001, no ho estava), i pertany a un grup de l'ACO del Poblenou

RITA CONTERO

«A l'ACO no es compleix la Llei de la Selva»

Aquestes pàgines són obra de Rita Contero Lebrón, del grup Sopa Barrejada, de Rubí, però també hi participa, a la seva manera, Cristòfol Girbau Contero, que és el fill que està esperant i que quan tot això surti publicat ja haurà nascut.

Abstract-resum

La incorporació a l'ACO de la meva persona i del meu grup ha estat un procés evolutiu personal viscut amb tranquil·litat, sense sotrats, com una concatenació de fets naturalment establerts. Faig constar aquí que el grup venia d'un grup de la JOC, i abans d'un grup de la JOBAC. Després de la nostra etapa de "joves" vam estar divagant una temporada. El març del 98, en recés de grup, es destacà la importància de la vida en moviment. A més, pesava molt l'experiència dels nostres grups de referència.

Les vivències, les persones, les noves i les retrobades de temps passats, sí que han estat impactes sòlids, referents plens de dolçor i respecte. Especial referència al descobriment de la "gent gran" de l'ACO. M'agrada molt escoltar aquestes nostres encantadores "ladies" plenes de saviesa.

Materials

I. El fet de presentar-me voluntària al càrrec de *responsable de grup* (aleshores, la tardor de 1998, jo era el membre del grup més disponible, a

més teníem el Jordi Cordero com a co-responsable, i això sempre dóna seguretat...) em va donar l'oportunitat de llançar-me de ple a la piscina de la vida en el moviment.

-Recordo amb molt afecte les maratonianes *reunions de responsables*; m'hi vaig sentir molt ben acollida. Des d'aquí una abraçada a l'Elisabet Guerrero. Vaig riure molt en aquestes reunions dels dissabtes a la tarda.

-Els "*capos de la màfia*" des del primer dia i fins ara han estat una mà oberta, la cara amable de la burocràcia, el sí d'entrada. Gràcies.

2. L'abril de 1999 vaig assistir a la primera *Setmana Santa* de l'ACO. Era la tarda del Dijous Sant. Vaig ser molt puntual. Anava sola. No coneixia la gent que hi havia a l'entrada de la casa. L'abraçada d'en Josep Maria Puixan em va ser el millor dels acolliments. S'hi respirava respecte, paciència i pau. Em va tocar l'últim pis (això, a l'ACO no és mal senyal...). Des de llavors, la *Setmana Santa* és molt important per a mi. Si no hi vaig, em falta. És el meu gran luxe espiritual. Què em dirien els assidus als *Exercicis d'Estiu*? Tot arriba.

3. El gener del 2000 vaig assistir al primer *Recés d'Hivern*. Ara és un altre stop que vull aprofitar. És en aquestes "parades" que he conegut gent nova i he aprofundit en confiança amb la que ja coneixia. Em sobta la petita quantitat de gent que en gaudeix... ben mirat... també n'és una de les gràcies.

4. A l'ACO no es compleix la *Llei de la Selva*. Es valora i es respecta els més dèbils de la "manada":

- Una de les coses més novedoses per a mi va ser contactar amb la *Gent Gran*. Compartir-hi un taller de *Setmana Santa*, o una posada en comú o un plàcid esmorzar de *Recés d'Hivern*... creen unes xarxes invisibles atemporals.

- Una de les coses que he anant assumint i apreciant molt són els *Nens* i el seu desordre inherent. Reconec que en alguna celebració sobresaturada m'he posat nerviosa perquè no s'amotllaven correctament a allò previst o perquè alguns pares no els han fet callar, o perquè han entrat i sortit massa... Ara penso: Oh! Quants nens! Quin bé de Déu! Gràcies! Com m'agradaria veure-hi els meus!

5. L'*Efecte Diazepan*. D'entrada em va xocar el meravellós efecte **39**

relaxant que es respira en les trobades, per exemple dels 12 d'octubre, el dia de la trobada general anual; després de les ponències hi ha una calma per accedir al pertinent grup de treball... i si no vas al grup que et posava a l'adhesiu que t'han adjudicat a l'arribada no passa res. Aquesta organització i ritme més apaivagades són "senyals"; les persones són abans que els programes pre-establerts. Jo mateixa, la passada Setmana Santa vaig advertir aquest fenomen en el meu organisme; sort del Vicenç... (Noies, no sabeu quina joia us esteu deixant perdre!)

6. El descobriment del *Compromís*. A mida que he anat coneixent la gent del moviment he anat veient-ne el compromís, no de tipus "superacció", sinó un compromís de nivell, durador, intel·ligent, humà i humanitzador.

A més es respecta molt l'estat de militància, el procés de cada persona. En moviments de gent més jove el compromís de vegades és més activisme i hom pot arribar a sentir que cal competir-hi.

7. Alguns aspectes negatius de l'ACO

- el baix nivell de cultura religiosa
- el desarrelament de les parròquies del nostre barri
- el risc d'auto-melic a què estem exposats, la dificultat en trobar allò essencial que ens uneix amb d'altres moviments o amb la resta de l'Església.

Conclusions

Malgrat que queden molts punts del material per descriure intentaré sintetitzar les conclusions del meu estudi:

-D'entrada el meu testimoni és de 5/50 anys i per tant té poca potència estadística.

- Em temo que la meua visió socio-político-eclesial és limitada i que no faria més que allargar inútilment aquest humil escrit.

- El que sí que és reproduïble i demostrable, és que la transmissió de valors de persona a persona pot arribar a ser molt contagiosa, i parlo d'individus susceptibles de fora de la nostra comunitat.

-Gràcies.

Rosa Contero té 35 anys, és ginecòloga, i militant de l'ACO de Rubí

JAVIER CÁMARA

«L'ACO t'empeny a l'acció, però no et posa la pistola al pit»

Javier Cámara Giménez va néixer a Motilla del Palancar (Cuenca) el 27 de febrer de 1954, on el seu pare, que treballava al Banco Zaragozano, estava destinat. Després, el destí del pare el va portar a Reus quan tenia sis anys, i des del 1973 que viu a Barcelona. Actualment, al barri de la Verneda, en el límit amb el del Clot. Està casat, des de fa 23 anys, i té dos fills. En fa 17 que és professor de ciències naturals a l'institut Icària del Poblenou, i li encanta la feina. I l'octubre del 2001, algunes setmanes abans de fer aquesta entrevista, ha acabat el mandat de quatre anys com a president de l'ACO, i ho enyora una miqueta.

- *D'on et ve la fe cristiana?*

- Dels meus pares. Han estat creients i practicants sempre, i m'ho han transmès a mi. Jo, a Reus, als matins anava a l'institut i a les tardes anava a fer repàs als Salesians. No és que els Salesians fessin una immersió cristiana gaire forta ni forçada, però a mi m'agradava anar a l'església. I llavors, quan vaig venir aquí vaig conèixer la Mapi, la que ara és la meva dona, que estava en un grup de revisió de vida, i vaig començar a anar-hi. Aquell grup va entrar després a la JOBAC, i ara som a l'ACO. I així he anat vivint la meva fe.

- *Què vas descobrir a la JOBAC?*

- La revisió de vida que fèiem en el grup. De fet, jo mai no em vaig sentir gaire integrat en el moviment. Però la revisió de vida sí que em va ajudar a entendre d'una altra manera la religió. Els meus pares m'havien ensenyat a ser cristià anant a missa, complint els manaments, seguint el

que deia el Papa... Amb la revisió de vida vaig aprendre que podia qüestionar coses, que podia entendre l'Evangeli d'una altra manera. Em va donar la llibertat d'entendre l'Evangeli i trobar-li realment el sentit. Ja no era només una norma, una cosa que cal complir per salvar-te, per no condemnar-te. Jo, de fet, no entenia realment l'Evangeli. I així va adquirir per a mi un valor molt diferent.

- *Per què et serveix l'Evangeli?*

- Per entendre la vida. Per donar sentit al que faig, a les persones que m'envolten. Per saber estimar la gent, per valorar-la pel que és i no pel que té...

- *En un cert moment, quan deixeu de ser joves, el teu grup deixa el moviment juvenil de la JOBAC i passa al moviment adult de l'ACO. Què va significar aquest canvi?*

- Va ser per a nosaltres una lluita molt important. Vam ser dels primers grups de la JOBAC que volíem entrar a l'ACO. Nosaltres teníem uns estudis universitaris, i no tots treballàvem encara. I els dirigents de l'ACO d'aleshores no ens volien deixar entrar perquè no complíem el requisit de ser «obriers». Això ens va fer pensar què volia dir per a nosaltres el fet de ser obrer i l'opció obrera. Nosaltres no ho érem, però els nostres pares sí, i ens havien ensenyat les angoixes del món del treball, les dificultats que es passen per arribar a final de mes... I nosaltres estimàvem aquest món, no volíem ser d'un altre món. Nosaltres no volíem pertànyer a un món amb etiqueta de «professionals» o «intel·lectuals», sinó al món dels nostres pares, que era el que tenia interès i sentit per a nosaltres.

Va ser una etapa de reunions, d'estira-i-arronses, que si entreu que si no entreu, i que al final va acabar en que sí. De fet nosaltres no sabíem gaire què era l'ACO, però quan ens van dir que no ens volien ens vam entestar més a voler-hi entrar. I tota aquesta lluita va ser molt importat per a nosaltres.

- *Què valores més, de l'ACO?*

- Per una banda el sentit militant. I per l'altra, veure que l'ACO és molt plural, molt diferent. No hi ha una uniformitat d'idees, sinó gent que pot pensar diferent (políticament, vull dir), però amb una mateixa voluntat de canviar el que ens envolta, i no a nivell de teories, sinó des del compromís, des de l'acció. És treballar pel Regne de Déu, que abans ens deien que estava al cel i a l'ACO descobreixes que és a la terra. Això és el que més m'agrada. I també m'agrada el fet que la gent senzilla, la més senzilla, és la que més t'ensenya. Descobreixes que ells són els que més han entès el

que vol dir el compromís, el que vol dir la lluita, la fidelitat. I això no et deixa adormir, i et dóna força en els moments que estàs deprimit o ofuscat, quan ho veus tot gris, en les hores baixes de crisi, quan ho deixaries tot. Són aquests els que et desperten i t'animen a continuar la lluita.

- *Com va ser, que et van elegir president de l'ACO?*

- No ho sé gaire... L'ACO sempre me l'he estimat, i sempre he volgut fer-hi algun servei, com a agraïment a tots els que m'hi ha ensenyat a descobrir aquesta manera de viure que m'omple. Per això primer vaig comprometre-m'hi com a responsable del Butlletí (tot i que a mi escriure mai no m'ha agradat), i a partir d'aquí, com passa sempre, resulta que la gent et va coneixent i et demanen més coses. Primer em van demanar de ser responsable de zona, i al final president. I això darrer ja em feia més por, perquè representava més dedicació, més temps, implicava també la família... Ho vam parlar a casa, i em van dir que si jo volia, que per ells no patís, que seria una feina entre tots. I vaig pensar que si m'ho demanaven, el de dalt ja m'ajudaria a fer-ho. Vaig pensar que podia confiar en Déu...

- *Què han significat per tu, aquests anys de presidència?*

- Crec que he descobert l'autèntic sentit de l'ACO. Que no tot són flors i violes, que no tot és maco, que les coses no funcionen només amb bones intencions, que perquè les coses rutllin cal treballar i estar molt al cas...

L'ACO té dues grans coses bones. Una és que t'empeny a l'acció. I l'altra que és acollidora i lliure, i mai no et posa la pistola al pit. És transformadora de la persona però de manera pacient, animant a poc a poc a transformar-te, a madurar, a trobar el sentit... i això és el que val la pena. És una mica com m'agradaria que fos l'Església. Una Església que es preocupés de veritat del feble, de la persona. Que volgués formar cristians no per por o per llei, sinó perquè han entès l'Evangelí.

- *Canviem d'escenari. Tu fas classe de ciències naturals amb nois i noies de tercer d'ESO i de primer i segon de batxillerat, o sigui nois i noies entre 14 i 17 anys. Què significa per tu la teva feina?*

- A mi m'agrada molt fer classe, m'ho passo bé. Trobo un *feeling* amb els nanos. I més que fer classe, m'agrada ensenyar-los a estudiar, a concentrar-se, a trobar les seves possibilitats. Sobretot als que més els costa. Perquè als que són molt espavilats no els cal el professor. També intento fer-los entendre el respecte pels companys, el respecte pel professor... i ensenyar això, per a alguns nois ja és molt. Més que ensenyar-los geologia o biologia.

- *Què et fa patir més, de la teva feina?*

- Cada vegada arriben més nanos a l'institut desmotivats, sense voler estudiar. Perquè ho tenen tot resolt, i no tenen cap problema. O bé, al revés, perquè vénen d'unes famílies desestructurades, sense cap referent de valors, ni positius ni negatius: res no està bé, res no està malament; el que em beneficia a mi està bé, i el que em perjudica a mi està malament. Això em preocupa molt perquè veus que tenen un futur molt magre, molt fotut i complicat. D'aquests, n'hi ha alguns que es deixen ajudar però n'hi ha d'altres que no volen. I això em fa mal. Veure la seva situació i no poder fer-hi res és una sensació dura, una sensació amb la qual costa de conviure.

- *Doncs molts diuen que això creixerà, que aquest problema més aviat augmenta.*

- Jo penso que això ha de canviar per força. No es pot acceptar que tot continuarà igual o que anirà pitjor. Sinó que, al contrari, ens ha d'empènyer a tots a fer canviar la situació. A analitzar per què les coses estan fallant, anar a les arrels i canviar-ho. Perquè això que passa a l'escola és un reflex de la nostra societat. Vol dir que la nostra societat no funciona, però també vol dir que cal fer que funcioni.

- *I com la veus, tu, la societat? Com veus el nostre món?*

- Amb cara i creu. La situació del món no m'agrada. No estic gens d'acord a entendre la globalització com una solució de res, perquè veig que la globalització, ara, vol dir dues coses. Per una banda, vol dir que la riquesa es quedi en uns pocs països: els diners per mi, i la pobresa per als altres. I per una altra, vol dir que els valors democràtics es puguin canviar quan a un país li interessi. No pot ser, aprofitar la situació d'aquest moment per afavorir els interessos d'un país concret. Ara els Estats Units estan restringint la llibertat, sobretot si tens pinta de segons a on: llavors la llibertat per a tu s'ha acabat. Després dels atemptats de l'11 de setembre, als que semblen musulmans se'ls podrà jutjar militarment i en secret!

- *Això és la creu. I la cara?*

- Que el món és molt divers, i això m'agrada molt. No tots som iguals, no tots pensem igual. I aquesta diversitat fa sorgir coses molt bones. Per exemple, el fet que hi hagi tanta gent que s'estima la natura pot fer canviar molts punts de vista, pot fer adonar que vivim en una terra que és comuna, que és de tots i ha de ser de tots.

M'agrada la molta gent implicada en tantes ONG, que t'ajuden a veure que el món no està ben repartit, i aquesta gent pot ajudar al que està oprimat, al pobre, a lluitar pels seus drets. Hi ha molta gent que està

malament, i aquesta gent necessàriament ha de forçar un canvi!

Javier Cámara té 49 anys, és professor d'institut i pertany a un grup de l'ACO del Poblenou de Barcelona

JOSEP FERNÀNDEZ P.

«Mantenir viva una fe que continuï sent un eix fonamental de la meva vida»

Em dic Josep Fernàndez i Puigpelat, tinc quaranta-quatre anys, vaig néixer a Lleida que es la ciutat on resideixo.

En demanar-me aquesta aportació vaig començar a pendre notes, seguint més o menys el guió que se'm va fer arribar. Gairebé sense adonarme'n ja eren una colla de pàgines les escrites, superant àmpliament l'espai que se m'havia dit que tenia.

Vaig pensar llavors què podia fer i se'm va ocórrer començar a subratllar la frase, el titolet, que hi havia en cada paràgraf dels que havia escrit. Després d'això vaig pensar que calia ordenar-ho i ho vaig fer en tres blocs: *El que he descobert; El que crec; Treballo per.*

Segurament que cadascú dels que llegiu el llibre, darrera de cada "titolet" hi podeu afegir quelcom. Jo us convido que ho feu. I per suposat que també hi podeu afegir més "titolets"... forma part d'unes experiències i d'un temps que ens ha tocat viure al costat de la JOC, de l'ACO, del MIJAC, de l'Església...

Algunes de les afirmacions, potser són més desitjos que realitats en la meva vida, però crec que cal formular-les per no perdre el nord, allà on apuntem, allà on volem arribar.

Espero que us serveixi, ens serveixi. Gràcies per l'oportunitat d'expressar-me.

He descobert:

-La importància de la família. Els meus pares em van portar a l'Església, 46 a la seva manera van potenciar que hi participés.

-La importància dels consiliaris: monges, preveres, laics; que amb la seva dedicació i esforç fan realitat l'evangelització del món obrer.

-L'espai que vaig trobar a l'Església per fer quelcom: moviment infantil parroquial, el MIJAC, les colònies d'estiu, la JOC, etc.

-La importància de l'organització i del compromís, envers els altres i la societat.

-La importància de les coordinacions.

-La importància de les jornades de formació.

-L'importància del mètode de revisió de vida.

-La importància de l'educació a partir de la vida.

-La importància de tenir una anàlisi clara de la realitat del nostre món, saber fer aquesta anàlisi d'una forma imparcial, però alhora profunda i seriosa.

-La importància d'haver descobert un Crist que m'exigeix, però que alhora m'estima i em perdona.

-El que aporta conèixer altra gent, que venim de recorreguts semblants.

-La importància que té un grup de persones amb les quals vas compartint la teva vida.

-La importància dels processos de vida personals, acompanyats per altra gent.

-La importància de sentir-se identificat amb una classe, de sentir-se'n un membre orgullós.

-El que és creure en les persones, en el seu protagonisme, en les seves possibilitats.

-Una manera "d'evangelitzar" el món obrer, partint de cada persona, del que és. D'aquesta manera, a més a més d'evangelitzar, un va essent evangelitzat.

Crec:

-En el fet de creure en les persones i que aquestes han de ser protagonistes de la seva vida.

-Crec que l'ACO se sosté, naturalment, per la seva gent: militants i consiliaris.

-Que l'organització està al servei de les persones. Si en algun moment això no és així hi ha quelcom que falla i cal revisar.

-Que l'ACO m'ha ajudat a créixer, a madurar com a persona.

-Crec que cal viure el futur amb esperança, jo l'hi veig, també el de l'ACO.

-Crec que l'ACO està fent el que li pertoca, ho ha de continuar fent lliurement i viure-ho amb esperança.

-En el compromís, en la implicació personal.

-Que vull continuar compartint amb la gent del món obrer la meua vida.

-Que tenim, tinc, "l'obligació" de prendre part de les organitzacions del nostre entorn que lluiten per una major dignitat, per la pau i la justícia.

-Crec que cal aportar un punt de vista solidari i de justícia dins de les organitzacions en què participem.

-Que l'ACO aporta a la societat militants formats, amb un poder d'anàlisi clar, disposats a comprometre's i a col·laborar.

-Crec que quan s'explica allò que fem, "l'Església" i també les persones que ens envolten hi són receptives. Cal doncs aprofitar les ocasions que de vegades sorgeixen per explicar aquest aspecte de la nostra vida.

-En els altres moviments d'Església. Jo vaig passar per la GOAC... i vaig fer cap a l'ACO.

-En les organitzacions que no són de l'Església, però que estan al servei de les persones, sobretot dels més pobres. Entenent el concepte de pobresa en un sentit ampli.

-Que formen part d'una Església a la qual aportem el nostre tarannà.

-Que m'ha donat a conèixer la figura d'un Crist proper, que m'exigeix, però que m'estima alhora.

-Que l'Església m'ha donat la fe, de vegades a pesar de la mateixa Església.

-Que no es pot oblidar el missatge del Crist: ha de ser una contínua pedra de toc, punt de referència.

-Que cal anar adaptant aquest missatge als signes dels temps actuals, sense perdre en aquesta adaptació l'essencial d'aquest missatge.

-Que l'Església amb les seves formes, les seves declaracions, la seva història... aquesta Església està allunyada del món obrer.

-Crec que cal donar a conèixer la realitat del món obrer a l'interior de l'Església.

-Que el món obrer està allunyat de l'Església.

-Que cal continuar éssent llavor dins l'Església

-Que el món del treball, també és Església.

-Que l'ACO és Església i ha de continuar sent-ho; si no, deixaria de ser l'ACO.

Treball per:

-Fer realitat el Regne: la justícia, la pau, la solidaritat, entre les persones.

-Perquè “és la meva obligació”, si realment em crec el missatge del Crist.

-Mantenir viva una fe que continuï sent un eix fonamental en la meua vida.

-Actualitzar el missatge del Crist i de la mateixa ACO sense perdre'n l'essencial.

-Continuar aportant el pensament del món del treball a l'Església.

-Donar en tot moment testimoni, no descuidar la iniciació a l'ACO.

-Arribar a la gent, per la iniciació.

-Comprometre'm, implicar-me més en organitzacions i situacions que m'envolten.

-Fer realitat el que un militant que no concreta la seva actuació està coix, li manca una cama.

-La presència enmig de la gent, enmig del conflicte.

-Mantenir una actitud activa davant dels fets que ens envolten.

-Donar a conèixer un Crist que esdevé suport en les nostres vides, també en les nostres organitzacions.

-Donar a conèixer l'ACO i explicar el que fem.

-Explicar que l'Església que en ocasions surt als mitjans de comunicació, no és tota l'Església.

-Explicar que hi ha gent que vivim la fe d'una altra manera.

-Explicar que l'Església té força carismes, que és diversa.

-El món del treball, també forma part de l'Església.

Voldria acabar aquesta aportació recordant un amic: en Jaume Rubió, que ens ha deixat fa poc. Els qui el vàrem conèixer sabem que va saber transmetre, aquestes afirmacions i creences molt intensament. Gràcies Jaume.

Josep Fernández P. té 44 anys, és treballador del metall i pertany a un grup de l'ACO de Lleida

ANNA BAYARRI

«L'ACO m'ha fet créixer molt. I ser cristiana em dona sentit»

Anna Bayarri Castell va néixer a Barcelona, al barri del Poblenou, filla de pares valencians, el 4 de setembre del 1929. Primer va viure al carrer Llacuna, després al carrer Pujades, i després, des del 1960, es va instal·lar amb els seus pares al bloc Josep Civit. El bloc Civit va ser obra d'una cooperativa, i quan es va construir era l'únic edifici que seguia la línia de la Diagonal més avall de la plaça de les Glòries. Era al mig d'un fangar, i per arribar a la porta de casa calia fer una gran volta, fins que van fer un forat al mig d'una paret, que permetia arribar a casa de manera més directa. Ara ningú no els coneixeria, aquells inicis: l'obertura de la Diagonal fins al mar ha canviat totes les perspectives...

Anna Bayarri és soltera, «i sense compromís», que diu ella. Després de la mort dels pares, va continuar vivint al mateix pis amb la seva germana, i dedicant-se a la família. «És com si fos la germana gran, quan de fet sóc la petita». Eren quatre germans, i ara en queden tres. Té l'altra germana soltera que viu amb ella, i un germà que es va casar però que ben aviat la dona se li va posar malalta, i van tenir un fill també amb problemes, i la dona es va morir, i ella els hi va a fer la feina...

- *Quan vas entrar a l'ACO?*

- Em penso que era l'any 1957. Els presidents eren aleshores en Josep Comas i la Montserrat Castaño, i el consiliari en Jordi Bertran. Jo treballava a la fàbrica d'Indústries Sanitàries, i em van passar a les oficines. Allà vaig conèixer tot de gent, i una noia, la Lluïsa Arrondo, em va parlar de l'ACO, que volien començar un grup. Un diumenge a la tarda ens vam reunir a casa seva, i va venir en Comas, i ens va explicar el que era l'ACO. Vam

formar el grup, sense consiliari. I en Comas ens va dir que ens espaviléssim, que anéssim a veure en Jaume Cuspinera, a veure si volia ser-ne. I un dia de Reis la Lluïsa i jo vam anar a la seva parròquia, a Sant Pere Ermengol, al barri del Besòs. No et pots imaginar com estava tot allò. No hi havia carrers, tot era un descampat. La Lluïsa va perdre una sabatilla dins el fang i no la trobàvem... Quan va acabar la missa ens vam presentar, li ho vam demanar, i ell ens va tractar molt secament. De fet, sempre actuava així. Però va dir que sí, i va començar a venir a les reunions. Poc després hi va haver una reunió de responsables, i ens van dir que hi havia d'anar algú del grup, i ningú no volia, i vaig anar-hi jo. I el que més recordo d'aquella primera reunió és que la Montserrat Castaño es lamentava que a l'ACO no hi havia tramvaires, ni paletes, ni gent pròpiament obrera, i que com havíem d'arribar-hi. De fet, jo penso que per entrar a l'ACO cal tenir una mica de coneixements, de voluntat de superar situacions... I l'oferta de l'ACO es fa a gent d'aquestes característiques i no a altres...

D'aquells primers temps recordo les vagues dels anys 60-62, les plataformes que es van crear i que van ser l'origen de les Comissions Obreres. Recordo una manifestació, que la policia disparava i jo anava sola... Em vaig trobar amb en Joan Pintó i l'Àngel Peix, i se'm van endur...

- *Per què et va servir, l'ACO?*

- Jo, respecte a la fe, era completament indiferent. I la cosa va anar de la manera següent. Quan tenia 14 anys, vaig entrar a treballar, i m'adonava que no sabia res de les coses que una noia hauria de saber. Vaig apuntar-me a la Cooperativa Pau i Justícia, on ensenyaven a cosir, i també a llegir i escriure. Ho vaig deixar, però més endavant vaig anar a un pis de la parròquia, que també ensenyaven el mateix. Allà hi venien noies del Somorrostro, i la senyora que ho portava, que em considerava a mi molt cristiana, em comentava la mala vida i les males famílies que tenien aquelles noies. Jo em sentia molt incòmoda. Però un dia hi va haver un temporal que es va endur les barraques del Somorrostro i van dur la gent a Montjuïc, i la senyora aquella vaig veure que treballava moltíssim per ajudar les famílies que s'havien quedat sense res, i vaig pensar que tot allò valia la pena. Després, un Dijous Sant que visitàvem monuments per passar l'estona, vaig sentir una prèdica que deia: «I tu, indiferent que passes per aquí...», i em va impressionar. I vaig entrar en contacte amb una amiga que sabia que anava a la parròquia, i li vaig demanar que m'hi portés. L'amiga va dir-me que era molt feliç, perquè feia temps que ho desitjava i que havia resat molt per mi... O sigui que vaig anar a la parròquia, vaig fer la primera

comunió als 21 anys, i després va venir l'ACO.

- *Doncs ara, tornem a la pregunta: per què et va servir, l'ACO?*

- A mi l'ACO, en aquells primers temps, em va aportar dues experiències molt importants. La primera és amb els aiguats del 1962, que vam anar al Besòs amb en Cuspinera a ajudar. I vaig quedar parada de veure que la gent aquella ens tractaven com si nosaltres en tinguéssim la culpa, amb un cert menyspreu. En vam parlar a la revisió de vida, i a través d'aquesta reflexió vaig descobrir el que era la classe obrera. Jo n'era, de la classe obrera, hi havia nascut, però no n'era conscient. Però a partir de llavors vaig entendre moltes reaccions de la gent que està més malament, i que reaccionen com poden.

Una altra revisió de vida important va ser sobre la meva germana, que de petita va estar molt malalta, i la van sobreprotegir, i tenia reaccions que no m'agradaven. I a la revisió de vida vaig aprendre que no es tractava d'entestar-me a canviar la meva germana, sinó d'acceptar-la i a partir d'aquesta acceptació actuar. I això ho he aplicat després a moltes altres coses...

- *Sempre vas treballar al mateix lloc?*

- No! A Indústries Sanitàries vaig estar-hi fins el 1962, i llavors vaig trobar una altra feina, que m'anava bé, però al cap de poc de ser-hi una senyora que coneixia em va oferir una feina d'encarregada en una empresa on hi intervenia el seu fill. Vaig dir que sí, però va ser un desastre. Perquè era un lloc on les noies mai no sabien quan cobrarien, i a més algunes estaven il·legals... Quan vaig protestar, em van dir que ells eren molt cristians, i que havien anat a peu a Montserrat per demanar la protecció de la Mare de Déu... Em van despatxar, però les noies van plantar-se i em van tornar a admetre. Però hi vaig durar poc. He estat alguns temps en atur, però poc: sempre em reclamaven en algun lloc. Fins que, a l'última feina, hi va haver una reducció de plantilla i em vaig quedar al carrer amb 57 anys: vaig cobrar tres anys de subsidis diversos, i la jubilació als 60: una misèria de jubilació, després d'haver treballat 43 anys. Primer em vaig sentir molt malament, però després, com que la meva mare estava molt malalta, vaig dedicar-me a ella...

- *Activitat sindical, n'has tingut?*

- Sí, em vaig afiliar a USO ben aviat. No he estat mai delegada sindical, perquè no hi ha hagut ocasió, però he col·laborat en el que he pogut. I continuo afiliada, i m'agrada anar a alguns actes, i sobretot a la manifestació del Primer de Maig...

- *Quines altres activitats destacades?*

- Va ser molt important per a mi la fundació de l'Associació de Veïns del Poblenou. Vam començar reunint-nos a l'Ateneu Colon per reivindicar escoles per al barri, però no teníem cap entitat per canalitzar les coses, de manera que vam fundar l'associació, l'any 1972. Jo tinc un dels primers carnets, el número 8.

- *I ara què fas?*

- Atendre a casa meua, a casa del meu germà... A la parròquia vam muntar el grup d'ajuda fraterna, que sobretot anàvem a veure els avis que cobraven el FAS (Fons d'Assistència Social). Era l'època en què es va generalitzar la targeta de la Seguretat Social, i els ensenyàvem com fer-la servir... A més de fer-los companyia, és clar. Ara vaig més a les residències, a fer companyia als avis, a acompanyar-los al metge si no tenen cap familiar per fer-ho... També, com que coses importants no em veig capacitada per fer-ne, em dedico a les coses senzilles que trobo: veïns que necessiten ajuda, per exemple. I he de dir que em sento força cansada: l'esperit està bé, però el cos ja no tira gaire.

- *Ara, en aquest moment, què significa per tu, l'ACO? I què significa, ser cristiana?*

- L'ACO m'ha fet créixer molt, entendre la vida, les coses, no pensar tant en mi, acceptar-me, tocar de peus a terra. Quan estic enrabiada de feina i cansada, faig un bany d'humilitat i d'acceptació de les meves limitacions. A vegades somio que faig qui sap quines meravelles, i després penso: «Senyor, fes-me tocar de peus a terra!».

I ser cristiana em dona sentit. L'ACO m'ha servit per conèixer Crist. M'ha ensenyat a conèixer l'evangeli. A valorar les persones que tinc al voltant, a confiar. També a ser més austera, tot i que això de fet ja ho he après de la vida mateixa...

M'agrada molt la natura, la muntanya, i això també m'acosta a Déu. Li dono gràcies perquè me'n fa gaudir, i aleshores ho veig tot més bonic encara. No m'hi he pogut dedicar gaire, a disfrutar de la muntanya, però quan ho he pogut fer ha estat per a mi una cosa magnífica, i hi he sigut felç.

Anna Bayarri té 73 anys, és jubilada, i pertany a un grup de l'ACO de Poblenou

ORIOI GARRETA

El rastre que em va deixant el pas per l'ACO

No deixa de ser un motiu de satisfacció, aquesta oportunitat que se m'ofereix de reflexionar i comunicar el meu pas per l'ACO.

He de dir, de bon principi, que parlar de la meua vivència de l'ACO és parlar també del meu pas per la JOC, dos moviments que van estretament lligats i que així els visc. Parlar de tot això, és fer l'historial de la meua espiritualitat i de la meua vida pastoral. I per això agraeixo aquesta oportunitat, perquè m'ajudarà a refermar allò que amb esforç i amb l'acompanyament dels militants he anat forjant en mi.

Tanmateix reconec que demanar a un capellà de més de 60 anys que descrigui els trets de la seva espiritualitat i de la seva vida pastoral, té quelcom d'indelicadesa. És demanar que es despulli i reveli vergonyosament la seva esquizofrènia, i això no agrada massa. Ja que he viscut a cavall del Concili Vaticà II, i sé prou que pateixo una certa tensió interior, o esquizofrènia com he dit, entre tot el que va significar aquest Concili i aquella formació escolàstica i pietosa que vaig rebre, i que, si no vigilo, es pot agreujar avui dia pels aires enrarits que corren i que tempten a una involució i a un retorn a vells estils i posicionaments que poden semblar més segurs i convincents. És la mateixa temptació del retorn a l'Egipte que tingueren els hebreus enmig de la cruïlla del desert, l'enyorança de les seguretats dels temps passats: "Quan ens assèiem vora les olles de carn i menjàvem pa fins a saciar-nos" (Ex 16,3), és a dir, l'enyorança d'aquelles pràctiques religioses i d'aquella fermesa de fe sense dubtes, recolzada en un dipòsit doctrinal incommovible, que em donava seguretat i em prometia èxits. Molts cops la tinc aquesta temptació de retorn al passat. Aquesta és l'esquizofrènia que vivim molts preveres d'aquella època: retornar al

passat o viure el present, les seguretats antigues o la intempèrie de viure als quatre vents del món, l'abundor de la collita al veure les esglésies plenes o la petitesa de la llavor soterrada i morta aparentment de la nostra pastoral actual, la claredat doctrinal de la vella teologia o el dubte constant de la nostra fe enmig d'un món secularitzat, l'escalf protector d'una Església forta davant del món o la desemparrança de viure constantment interpel·lat per la crua realitat.

L'educació rebuda i la vivència de la fe cristiana des de petit fins els darrers anys de seminari han tingut en mi uns paradigmes pietistes, uns esquemes ignasians, uns models inspirats més aviat en la vida monàstica. Se'm va educar al marge i lluny de la vida, potser per la por que es tenia del món, potser per la necessitat que se sentia de protegir-se de la contaminació d'aquest món. Se m'educà per a ser més monjo que pastor. La meditació diària, el rís de la litúrgia de les hores i del rosari, la celebració diària de l'eucaristia, la confessió freqüent, l'examen de consciència, la visita al Santíssim, la lectura espiritual... eren el programa de vida espiritual que se'm va proposar i que configuraven la meua espiritualitat. El seu compliment era la clau del seu èxit. Així m'ho van vendre, en el bon sentit de la paraula, i n'estava ben persuadit.

Tanmateix, i ho dic ben convençut, no renuncio ni claudico dels anys viscuts ni de l'educació rebuda, tant en el si de la família com del seminari de Barcelona. N'estic agraït, de la formació i de la convivència que vaig tenir amb els companys d'estudi. Van marcar indubtablement la meua personalitat humana i cristiana. Ara bé, he de dir també que sóc fill d'aquella generació que somniàvem una renovació teològica, espiritual i pastoral que es respirava arreu i que veiérem plasmada en el Concili Vaticà dels anys 60. Sentíem un malestar que ens movia a cercar nous camins, a anar contracorrent, a llegir llibres i visitar preveres d'amagat dels nostres formadors. Ens movia la preocupació d'unir fe i vida, i per tant, d'obrir les finestres i portes del seminari, i no cal dir de l'Església, per entrar en contacte amb la realitat, a on ens sentíem enviats a viure. Aquesta postura ha deixat un bon rastre en mi, bo quan el puc conduir assenyadament, no tan bo potser quan per les meves debilitats perdo el seu control. És un rastre d'inconformisme persistent respecte a mi mateix, al món i a l'Església, de recerca i renovació constants, d'afany i d'esforç autoformatiu, de tenaç rebel·lia, de permanent interpel·lació, que m'ha ajudat a treballar amb tossuderia i a no perdre la il·lusió de seguir caminant sempre avant i esperançat.

Des dels darrers anys de seminari, els primers contactes amb la vida pastoral i els inicis de la pràctica de la revisió de vida amb companys de seminari, van esdevenir el gresol d'una nova manera de viure l'espiritualitat cristiana, el gresol de la recerca d'una nova teologia que fonamentés i donés contingut a les noves vivències. Un cop immers en el tràfec de la vida pastoral, el canvi va esdevenir definitiu. Fou un canvi progressiu, però molt ràpid. Va ser un canvi dolorós, patit enormement, perquè significava per una banda anar abandonant, per impossibilitat material i psicològica i amb un sentiment de culpabilitat, l'observança d'aquelles pràctiques religioses que havien de donar validesa espiritual a la meua vida, i per altra banda va comportar un sentir-me com en fals, un quedar buit, desprotegit, un cercar angoixosament quelcom nou sense trobar-ho de moment, un pensar que havia fracassat en la meua vida de prevere. Havia cregut les paraules de Jesús: "Ningú no posa vi nou en bots vells: el vi rebentaria els bots i es farien malbé bots i vi. A vi nou, bots nous". (Mc 2,22) Fer aquest canvi no és pas fàcil. Desprendre't del bot i del vi que t'han acompanyat fins ara, i trobar el bot nou i el vi nou, és tot un procés lent, que comporta patiment, jugar net amb un mateix, comporta soledat i saber confrontar a la vegada la teua experiència amb la dels altres per no enganyar-te. I em pregunto encara avui dia: m'he buidat del vi vell? el seu tast no m'era agradable? no s'ho paga tornar a la bota del racó? i què n'he fet del meu bot? l'he oblidat ja per sempre o encara el guardo com una seguretat per si les coses van mal dades i no esdevingui que el bot nou sigui pitjor que el vell? M'he anat forjant bot nou per posar-hi el vi novell? I l'he trobat de debò el vi novell? Aquesta és la meua vida, la meua santa esquizofrènia, les meves il·lusions i les meves temptacions. I la JOC i l'ACO em van acompanyant en donar-hi resposta.

L'any 1963 vaig entrar a la JOC com a consiliari d'un grup d'aprenents de la parròquia de Sant Jaume de Badalona, i d'un grup de militants de JOC a la parròquia de Sant Joan Baptista de Sant Adrià de Besòs. Tots eren grups de nois i joves. Als grups de noies hi havia altres consiliaris més grans, així ho exigien aquells temps. Allò va ser el meu baptisme en la dinàmica dels moviments especialitzats, en concret de la JOC. Vaig entrar en el món dels adolescents que iniciaven la seva experiència laboral, molts cops traumàtica per les condicions laborals i pel tracte que rebien, però plena d'orgull i d'il·lusió. En els companys de grup i en la revisió de vida tots ells, com jo mateix que també m'iniciava a la JOC, hi trobaven la llum, la força, el puntal on recolzar-se per emprendre una acció, una reivindicació.

Tenien els seus problemes d'entesa amb els pares, de picabaralles entre ells. Els vaig sentir amics i per a ells vaig esdevenir també el seu amic gran. Gràcies a la relació que mantenia amb ells al barri i en el grup de JOC, vaig començar de debò a valorar cada persona pel que era i estimar-la, vaig aprendre a valorar la realitat que vivia cadascun d'ells, i a començar a descobrir aquesta realitat com a lloc de presència i de trobada amb Déu. Vaig aprendre a pregar des de la vida, a viure amb una nova dimensió la celebració de l'Eucarística, a llegir l'Evangelí amb la mirada posada en les persones, a fonamentar totes aquestes descobertes i vivències en noves propostes teològiques. Fou la primera aportació de la JOC a la meua vida pastoral i espiritual. Començava a veure que realment m'anava fent "bot nou" i anava trobant i tastant "el vi novell" amb què omplia el meu bot. Aquells adolescents i joves em van ajudar també a obrir els ulls a la realitat dura del món obrer i de la immigració d'aquells anys. Tots ells eren fills d'immigrants, i tot i la seva joventut, tenien una gran consciència de classe. La JOC, de fet, ens va ajudar molt en aquest sentit.

Paral·lelament a la tasca de consiliari en els grups de JOC, vaig començar a participar de les reunions de consiliaris, tant a nivell diocesà com estatal. Aquestes trobades van ser la millor ajuda que vaig trobar per anar paint i madurant el que jo vivia i intentava fer en els grups de la JOC. Eren el lloc on vaig poder confrontar les meves vivències, on vaig sentir-me avalat de tota aquella novetat de vida que aflorava en mi i que em justificava que el bot i el vi vells ja no em servien. Van ser també aquelles trobades la millor escola per anar forjant una nova espiritualitat i configurant un raonament teològic nou, que encara avui em continua alimentant. Puc ben bé dir que en aquells primers anys vaig aprendre a treballar en la pastoral de la parròquia partint sempre de les persones i de les seves vides, vaig aprendre a ser prevere de parròquia i consiliari de la JOC.

Després vaig passar uns 10 anys a Xile, a ple desert d'Atacama, enmig d'un ambient urbà i miner. Hi vaig viure durant tota l'època de l'Eduardo Frei fins a la caiguda de Salvador Allende, compartint la vida parroquial en barris perifèrics de Calama, la vida de mestre en una escola i en moviments de joves i adults. Foren també aquells anys un nou baptisme a la vida democràtica i a l'obertura al Tercer Món, que ha deixat bona petjada en mi.

De retorn a Barcelona, a finals del 73, vaig demanar ser destinat a alguna parròquia de barri obrer. He estat 22 anys a Nou Barris, dos a la

parròquia de Santa Maria Magdalena i vint a la de Santa Engràcia. Són barris que s'anaren formant pel creixement de Barcelona i sobretot per la gran immigració dels anys 50-60. Eren els darrers anys de la dictadura, els primers anys de la remuntada pastoral després de l'esbandida que l'episcopat espanyol havia fet dels moviments, i després del més gran embalum de plegades de preveres i consiliaris. Hi havia ganes de treballar, de sortir de la crisi, d'acabar amb la dictadura i iniciar temps nous civilment i eclesialment. Les ganes de portar a terme les orientacions del Concili Vaticà II eren ben vives encara. Vaig participar del col·lectiu de preveres que, a les parròquies on érem, començàvem a iniciar grups de joves. Amb la revisió de vida, amb la reflexió sobre l'Evangeli, revisàvem les petites accions o les activitats que muntàvem amb els joves. Com que a penes quedaven grups de la liquidada JOC, amb l'acompanyament de militants de l'ACO, antics jocistes, decidírem començar de nou la JOC. Una mala entesa en aquells moments provocà l'inici de dos moviments paral·lels: la JOC i la JOBAC. Gràcies a Déu ara ja s'ha superat aquesta divisió.

Foren els anys de la meva maduresa. Al costat d'altres companys, i en comunió i sintonia amb ells, vaig aprendre molt per a la vida pastoral. Durant molts anys la meva dedicació al món dels joves es concretà sobretot en la iniciació i l'acompanyament de grups de JOBAC, que vers els anys 90 iniciaren la seva entrada a l'ACO. I fou així, acompanyant aquests grups, com vaig entrar jo també a l'ACO. I ara, des de l'any 1995 sóc al Poblenou, a la parròquia de Santa Maria del Taulat i Sant Bernat Calbó. Un barri de llarga història obrera i industrial, i que avui dia es veu amenaçat de quedar engolit per les multinacionals immobiliàries, que aprofiten edificar el poc sòl edificable que li resta a la ciutat de Barcelona. Fa 8 anys que hi sóc. De seguida vaig connectar amb els grups de joves de la JOC i amb els grups d'ACO existents. Actualment acompanyo com a consiliari un grup de JOC i dos grups d'ACO.

Tant dins la JOC com dins l'ACO he fet diversos serveis als respectius moviments: he estat consiliari de la federació de Riu Besòs de la JOC, consiliari de la zona Nord-Est de l'ACO i actualment consiliari general d'ACO. Ho dic això perquè he viscut sempre aquests serveis al moviment com un deure d'agraïment per tot el que m'han donat i em continuen donant, i reconec que fer aquest servei m'ha aportat una visió molt més ampla i enriquidora que la que pot donar el petit grup o la zona. I això és molt d'agrair per a mi, pel fet que enyoro anys passats quan m'animava en les petites aportacions i col·laboracions que podia fer a nivell diocesà,

mentre ara, tristament, tal com van les coses, no m'és gens engrescador ni esperançador.

No vull acabar sense reconèixer en concret tot el que m'han aportat els moviments de la JOC i de l'ACO, i especialment les seves eines de treball: les reunions de militants i de consiliaris, la revisió de vida, l'estudi d'evangeli, el quadern de vida o de consiliari, les jornades, els recessos i exercicis, etc.

La pràctica continuada de la revisió de vida en la tasca pastoral ha anat configurant la meva espiritualitat, la meva manera de viure la vida, de judicar-la i judicar-me a mi mateix, d'implicar-m'hi com a creient. He de dir que avui el raonament i la vivència de la meva fe i l'estil de fer en la pastoral parroquial, gràcies a la JOC i a l'ACO, passen i se centren, no solament en la contemplació de Jesús mestre i model de vida, no solament en una actitud ètica o moralitzant davant la vida i les persones inspirada en la persona i els ensenyaments de Jesús, sinó sobretot en el Misteri de l'Encarnació i en el Misteri Pasqual de Jesús. Aquests misteris els he redescobert a les reunions de militants, tot fent revisió de vida, tot fent pregària del que he anat vivint en aquestes reunions, i gràcies també al quadern de vida, on he anat prenent nota de les reunions o de les meves vivències, i he convertit després en pregària, i així m'ha estat un bon instrument per a ser fidel en tot això. Aquests dos misteris centren avui dia la meva espiritualitat cristiana, i marquen per tant també la meva pastoral.

He palpat Jesús present, encarnat i actuant en la vida dels militants i de tantes i tantes persones amb qui em relaciono. La meva pregària s'alimenta d'aquesta vida que aporten els militants. Jesús i el seu Evangeli els entenc, els crec i els visc en la vida que passa cada dia, en tots els esdeveniments. L'Evangeli de Jesús va deixant de ser per a mi un pur instrument pastoral, una lletra, un bon exemple per il·luminar la vida de les persones, i va passant a ser més aviat la mateixa vida que visc, els fets i esdeveniments que passen, les persones que tracto. He après a veure els fets de l'Evangeli repetint-se davant meu. Aquesta mirada a la vida on s'està realitzant avui i aquí la salvació, aquesta descoberta del Déu encarnat, del Déu-amb-nosaltres, me l'ha ajudat a tenir la revisió de vida practicada assíduament amb els militants.

La mort de Jesús la visc, gràcies a la revisió de vida, en cada persona que lluita, i cau, i fracassa, i no troba respostes ni col·laboració, i pateix, i va donant la vida pels altres. En les situacions on hi domina el mal, la injustícia,

l'explotació, l'afany d'enriquiment i domini sobre els altres, en la mort de tants innocents, de tants petits i pobres. En tota aquesta crua realitat que els militants aporten a la revisió de vida hi he après a veure Jesús que continua donant la vida i morint.

I en totes aquelles persones que amb el seu esforç van avançant en la vida, van superant dificultats, no es desanimen davant dels fracassos, jo hi he après a veure Jesús que va ressuscitant. I en aquelles accions reivindicatives per aconseguir un millorament de la vida laboral o veïnal, en totes aquelles activitats per promoure el diàleg, el benestar i la pau en el món, jo hi palpo Jesús ressuscitat. I en la pregària l'he adorat i reconegut. I li he agrait que ens obri l'esperança, no solament de les petites resurreccions de cada dia, sinó l'esperança d'un més enllà feliç per a tothom, d'aquell "cel nou i terra nova" que esperem per a tots. I això, ho torno a dir, ho he après a viure sobretot en la revisió de vida amb els militants.

En la vida de prevere i en la tasca pastoral a la parròquia, sense voler-ho, em surt espontàniament el que he après a l'ACO: partir sempre de les persones i de la vida com a lloc de presència de Déu; anar a elles, no amb l'ànim d'ensenyar o d'inculcar sigui com sigui l'evangeli de Jesús, sinó amb la senzillesa de descobrir-hi Jesús i ajudar a prendre'n consciència, per acollir-lo i deixar-se evangelitzar per ell; contemplar i fer prendre consciència d'allò i d'Aquell que ja és present al cor de la vida, al cor de cada home i cada dona, com una llavor, soterrada, però viva, d'eternitat; atendre tantes mirades del carrer o del metro que em porten a contemplar-hi l'absència o la petjada de Déu; llegint cada dia el diari des d'aquesta postura de fe; deixar que cada persona, cada esdeveniment viscut vagi alimentant la pregària, o més ben dit, esdevingui pregària i afegeixi gruix a la Celebració Eucarística de la comunitat; en la "Pregària de les Hores" el salmista va prenent rostre conegut i estimat, el poble d'Israel que prega i camina cap a Jerusalem és la meva gent, la comunitat, el barri que avança amb les seves angoixes i esperances. He de dir també que no sempre ho faig així, que em costa no parlar adoctrinant, teoritzant, sermonejant, i mirar espontàniament la vida i les persones amb un esguard positiu i no condemnatori, amb simpatia i acollir tothom amablement. I és que encara no he acabat de treure'm del damunt el "bot vell" i encara molts cops em crec ser portador de Jesús, quan de fet resta molt de "vi vell" en mi.

Hi he après també a valorar cada persona perquè Déu l'estima, i fer-li confiança de si mateixa i del que val, i fer de la parròquia una comunitat on tothom hi tingui cabuda, on cadascú aportï i exerceixi responsablement

les seves capacitats, una comunitat servidora dels més dèbils i exclosos, testimoni d'una fe que mou a servir i estimar senzillament enmig del barri. I procuro ser també el servidor de tots i no pas l' "amo" de la parròquia ni el mestre de les persones, treballant per la bona harmonia, la pau, l'entesa i la unitat entre tots. I ho torno a dir, que no sempre actuo així, perquè molts cops em surt el meu home vell, perquè encara no he acabat de crucificar amb Jesús el meu "jo dominat pel pecat". (Rm 6,6)

És així, sobretot, com m'han afaïçonat la JOC i l'ACO. Gràcies! I si, com he dit, a voltes tinc «enyorança de les olles d'Egipte», accepto la meva condició de pelegrí pel desert, i tasto «la llet i la mel que regalima» de la Terra Promesa, i espero que ningú no m'ho prengui.

Oriol Garreta té 63 anys, és rector de la parròquia de Santa Maria del Taulat i Sant Bernat Calbó del Poblenou de Barcelona, i Consiliari General de l'ACO.

ANTONIA ORTIZ

«Noto a faltar a la clase trabajadora como yo la entiendo»

Soy Antonia Ortiz, una militante más de ACO, que para mí ha significado un punto de referencia, trabajo y superación en toda mi vida.

Estoy casada con Enrique y tengo dos hijos, Sergio de 21 años y Adrián de 15. Mi vida ha ido transcurriendo en una barriada de Palma de Mallorca. Desde el primer contacto que tuve con ACO he tomado responsabilidades dentro del movimiento no siendo siempre consciente de lo que representaban; pero con el tiempo cada vez más orgullosa y, a la vez, luchando para dar lo mejor de mí. Creo que el tener este tipo de responsabilidades te da la oportunidad de hacer mucho por el grupo o movimiento, y creo además que sólo sintiéndolo así sabes que estás abierto a los demás y tienes la convicción de que tus problemas, preocupaciones o alegrías son compartidas, comprendidas y trabajadas en grupo.

Quiero pensar que a lo largo de estos años mis compañeros se han sentido representados y acompañados cuando en el grupo han existido momentos críticos; cuando ha llegado el momento de dejar mi tarea como “responsable de grupo” o “responsable de zona” quiero pensar también que he sabido transmitir el proyecto del movimiento para que otros cojan el testigo.

Con todo esto creo que ACO me ha ayudado a madurar en todos los niveles y que tendríamos que saber admitir —y es algo que yo todavía quiero y querré seguir aprendiendo— nuestra fe, nuestro compromiso con la sociedad, y la gran fortuna que supone el poder compartir inquietudes en este nuestro colectivo dentro de una humanidad cada vez más deshumanizada o individualista.

62 Soy hija de obreros, esposa de sindicalista, hermana de trabajadores

dentro de los cuales el nivel de preparación y especialización ha ido mejorando; y, por último, soy madre de estudiantes que quiero pensar que han comprendido que pertenecen a la clase trabajadora. Para mi, ACO ha sido un lugar de entendimiento que todos tendríamos que tener, donde cada uno de nosotros llegará hasta donde pueda llegar siempre con un mismo objetivo, el amor, como dijo Jesús en su máxima: “Si amáis sólo a los que os aman, ¿qué mérito tenéis? Amad a vuestros enemigos. Sed compasivos como vuestro Padre es compasivo” (Lc 6, 27-36).

Noto a faltar a la clase trabajadora como yo la entiendo, es decir: obreros de fábricas, construcción, hostelería, empleadas de hogar, los de empresas de limpieza... sin menospreciar a todos los que gracias a Dios se sienten identificados con ACO teniendo una cualificación profesional (maestros, empleados de banca, informáticos, asistentes sociales y un largo etcétera) pero sigo preguntándome: ¿dónde estamos los que no hemos tenido una formación especializada o universitaria? A veces pienso que el movimiento se me va de las manos y que no es mi sitio, no me siento identificada, yo soy una militante de base de las que no ha tenido nunca la experiencia de pertenecer a un sindicato, no he tenido una formación laboral que me diera acceso a un puesto más cualificado pero sí tengo claro que pertenezco a la clase trabajadora y, al menos en mi zona, cada vez somos menos en los puestos en que tendríamos que estar presentes (hablo de comités de formación, coordinadoras, etc.). No sé si eso significa más responsabilidad por parte de ACO para estar atentos a esta situación; o que nosotros mismos vamos perdiendo la identidad; o quizás la necesidad de dejar a los más capacitados intelectualmente, académicamente, para que nos representen, pero creo que es una equivocación y ACO tendría que ser más sensible a esta situación y no dejar de revisarnos para que seamos todos representados del movimiento.

Y a pesar de todo esto sigo siendo una militante desde 1985 aproximadamente sin más pretensiones que intenta llevar un compromiso con el movimiento (soy de nuevo responsable de mi grupo de revisión de vida en la actualidad); en mi fe (formando parte de mi comunidad parroquial); y que con la gente que me rodea.

No tengo planteados grandes compromisos, sino el que me traiga el día a día y que el camino a seguir sea el que Jesús nos ilumine.

Antonia Ortiz té 41 anys, és treballadora de la neteja, i militant de l'ACO de Mallorca

CARME GOMÀ

«El grup de revisió de vida m'ajuda a viure la fe en la meva vida en concret»

Maria Carme Gomà Graell va néixer l'1 de gener de 1951 a Santa Margarida de Montbui, a l'Anoia, perquè el seu pare, que era xofer, estava destinat allà. I quan ella tenia un any i mig, el van destinar a Molins de Rei, i allà es van quedar, i allà viu ara ella. Carme Gomà va estudiar comerç, va treballar d'administrativa, després en un parvulari (quan no calia títol per fer-ho), i finalment, del 1973 al 1989, a FECSA. I des de llavors que no treballa, a causa de l'agreuiment d'una luxació congènita de maluc, que la portarà aquest gener del 2003, novament, a passar pel quiròfan. S'ho està passant malament, ara, pensant en l'operació. «Ho visc com puc», diu. Però malgrat tot això, Carme Gomà no s'està pas quieta: és membre de l'ACO i representa el moviment al Consell Pastoral Diocesà de Barcelona; és consiliària de la JOC; es dedica a preparar materials de pregària i altres publicacions similars... Una persona forta i activa, sens dubte. Amb la seva crossa, que mai no abandona. «Però per favor, que no es pensin que sóc qui sap què. Ja t'ho he dit, que tot això ho visc com puc...».

- En què consisteix, la teva malaltia?

- És un defecte de naixement. El cap del fèmur va encaixat a la cassoleta, i jo vaig néixer amb la cassoleta plana, de manera que el fèmur no s'hi podia encaixar, i això produeix la luxació de tota la cadera, el maluc. Ara, això no és problema, perquè en els nens que neixen així els ho detecten de seguida, perquè els fan moltes radiografies: si un nen té aquest problema, com que tot és tendre, poden fixar-li els ossos de manera que el

fèmur mateix modeli la cassoleta. Però quan vaig néixer jo les coses no eren així, i va ser en començar a caminar que van detectar-m'ho. I progressivament ha anat empitjorant: ara el que està més malament és el que quan vaig néixer estava bé, perquè ha hagut de treballar més del compte... i és aquest el que ara m'han d'operar, per posar-m'hi una pròtesi. A l'altra ja n'hi porto una: fa catorze anys em van refer tot el maluc, i ara hi han de tornar. I la cosa és que vaig néixer massa d'hora perquè em detectessin el defecte, però prou a temps perquè m'ho puguin anar arreglant: abans això no s'arreglava, i a hores d'ara jo ja no caminaria. Sort n'hi ha dels avanços científics. De fet, jo sóc conscient que a vegades he servit de conillet d'índies, però dintre de tot me n'he sortit prou bé...

- *Com la vius, aquesta situació?*

- M'ha marcat moltíssim, és clar. Jo, dintre la pega, em considero una privilegiada. Un problema d'aquests et fa valorar les coses d'una altra manera. Per exemple, jo m'he hagut de passar èpoques de repòs absolut, fins de tres mesos sencers, al llit i sense ni poder anar al lavabo. I per això, el sol fet de poder llevar-me cada matí és una gran cosa. I quan he hagut de fer aquestes èpoques de repòs, he de donar moltes gràcies de tenir gent al costat, gent que m'estima. I Déu sobretot.

- *Què vol dir, «Déu sobretot»?*

- Doncs que Déu sobretot. Jo he pogut fer vint-i-dos anys de vida laboral normal, amb aturades de tant en tant per intervencions quirúrgiques i reposos. I en aquestes situacions, que és quan més necessites Déu, més lluny el sents, més et costa pregar. I llavors he pensat que sóc jo qui me n'allunyo, no ell. Déu, això meu, no ho vol. Ha estat la naturalesa qui m'ha jugat un mala passada, i Déu ho pateix amb mi. I llavors veig que Déu es la força que em fa continuar. I tot això m'acosta més a la creu de Jesús.

El que passa és que tinc un cert pudor a parlar-ne, perquè això no són flors i violes, perquè hi ha molts moments de molta rebel·lió... Ara, per exemple, he de tornar a entrar al quiròfan, i aquesta és una situació que no la vull. No la vull.

A vegades, quan he hagut de fer repòs absolut, et ve gent que et diu: «Jo no podria aguantar tot això que aguantes tu». O: «Quina sort que sàpigues ser tan resignada!». He de creure que la gent enraona sense pensar el que diu. Perquè no és que jo aguantí molt, ni que sàpiga ser resignada: és que això ho he de passar, no tinc cap altra possibilitat. I per tant, el que he de fer és assumir-ho tan bé com sàpiga. Perquè si no, t'amargues tu i amargues la vida dels altres. És inútil estar-se lamentant.

- *Tu vius sola...*

- M'he organitzat tan bé com he pogut. Compro per Internet, ve una noia a fer la feina de casa un cop a la setmana, i tinc una germana que viu en aquesta mateixa escala i em va a comprar les coses més immediates. I ja està... Jo em faig el dinar, puc anar fent coses per casa... També puc sortir al carrer, però no puc caminar gaire. M'he acostumat a viure amb el mal que em fa el meu defecte, i cada dia prenc un calmant que m'alleuja, però si camino gaire el dolor és ja massa gran. I quan he estat pitjor que ara o immobilitzada, he tingut la sort que sempre he pogut comptar amb la família i, quan ha calgut, amb altra gent.

- *Amb tot això, Déu n'hi do les coses que fas...*

- Jo sóc d'una família creient, tot i que només practicava la mare. Ella va ser molt important per a mi: era una persona senzilla, constant, que sempre estava al meu costat.

Jo anava a missa, i tenia ganes d'estar en actiu, però no trobava massa el lloc. I l'any 80, amb 29 anys, em van demanar si volia anar al despatx parroquial a apuntar la gent de la catequesi. I després em van dir si volia acompanyar un grup de confirmació. Vaig estar dotze anys acompanyant grups de confirmació, i gràcies a això vaig anar coneixent una altra part d'Església que va anar marcant la línia i el camí en què jo m'he situat. Perquè eren uns altres temps, i la catequesi de confirmació no era la catequesi de confirmació d'ara. Jo no vaig arribar a pertànyer a la JOBAC, perquè ja era gran, però hi vaig ser a prop, perquè els nois i noies de confirmació hi anaven a parar. I tot allò va ser un gran enriquiment, descobrir moltes persones.

Al cap dels dotze anys vaig pensar que havia de canviar d'aires, i de seguida em va arribar l'oferta d'acompanyar un grup de militants de la JOBAC, que en aquell moment ja estava a punt d'unir-se amb la JOC. Jo no ho tenia gens clar, d'acceptar la proposta, i no per falsa modèstia, sinó perquè pensava que les persones com jo no som gaire un referent: no tinc parella, no sóc monja... pensava que no era referent de cap vocació concreta. Però al capdavant vaig acabar pensant que sí, que efectivament tinc una vocació: jo sóc laica, i la meua vocació és aquesta.

L'entrada en el món dels joves també ha estat una descoberta, perquè un grup com el que ara acompanyo és una cosa diferent dels grups de confirmació, que són adolescents i cada any canvien. En canvi, amb els joves hi ha més continuïtat i més proximitat, perquè ells es van fent grans, i fem camí junts en la fe i en la vida. Tot i que jo no sóc jove com ells i no

he de ser-ho: jo sóc l'adulta del grup, i a vegades toca fer i dir coses que no és ben bé el que a ells els agradaria.

- *Parla'ns del teu grup d'ACO.*

- Fa quinze anys vam començar a reunir-nos un grup per fer revisió de vida, i durant un temps vam festejar el Moviment de Pobles i Comarques, però no vam arribar a entrar-hi, i el grup es va acabar desfent. I fa deu anys, un parell de persones del grup antic ens vam afegir a un altre grup ja existent i tots plegats vam entrar a l'ACO. I vam iniciar una nova federació del moviment, la federació de Montserrat.

- *Per a què et serveix, el grup de l'ACO?*

- Jo sempre dic que la meva fe necessita de la comunitat parroquial. Jo sóc d'anar a missa cada diumenge. La meva comunitat no és com jo la voldria, però és la que tinc; i de fet, jo tampoc no dec ser com ells em voldrien.

Tot i així, des que vaig deixar els grups de confirmació, el meu accent està més en els moviments. I passa que a la parròquia, si no hi fas alguna feina concreta, si només hi vas a missa el diumenge, sembla que no hi siguis i no t'assabentes del que s'hi fa. Però alhora he de dir que no sé si des dels moviments ens interessem prou per la comunitat parroquial. Si no hauríem de compartir més la vida del moviment amb la comunitat. Jo això m'ho plantejo sovint.

I hi ha un altre fet, i és que a més nosaltres som un referent per a la gent que ve al darrere. I els joves que vénen darrere, de fet, amb la parròquia res de res. A missa no hi van. I no és que això em neguitegi molt, però penso que és una llàstima. Jo els ho dic, al meu grup de joves: que, amb totes les mancances que pugui tenir una comunitat parroquial, no anant-hi es perden una cosa important. La nostra relació personal amb Jesucrist és fonamental, però la dimensió comunitària, que es concreta en l'Eucaristia, és fonamental també. I no ho valoren. Potser no els ho hem sabut transmetre.

I no s'hi val a dir que els capellans no sé què... Perquè els capellans a mida, com les persones a mida, no existeixen. A missa no ens hi convoca el capellà de torn, sinó Jesucrist, que és la font i és per qui nosaltres hem optat. Nosaltres, on hem d'anar és a la font.

- *T'ho torno a preguntar: i per a què et serveix, el grup d'ACO?*

- La vivència de la fe és molt àmplia, i té molts aspectes, i per això ara m'ha sortit de ressaltar-ne un que per mi és bàsic. Però el grup de revisió de vida també ho és. Perquè m'ajuda a viure la fe en la meva vida en

concret. Si no el tingués, aniria molt més coixa del que vaig (i aquest cop no en sentit físic...).

Jo vaig viure amb molta il·lusió l'inici de l'ACO a la zona de Montserrat, perquè era donar resposta a diferents grups que hi havia, per poder integrar-nos en un col·lectiu més ampli, que ens ajudés més en aquesta unió de fe i vida. I valoro molt que l'ACO en uns anys ha aconseguit ser un moviment molt variat tant per edat com per procedències i maneres de fer, i tothom ha anat trobant-hi el seu lloc, i ens enriqueim mútuament. I els militants i les militants ens hi trobem bé.

- *Tu representes l'ACO al Consell Pastoral Diocesà de Barcelona. Com et va?*

- Som gent compromesa a nivell d'Església, i hi ha persones amb molt criteri, i amb moltes ganes que les coses vagin d'una altra manera, i també hi ha persones amb més esperit d'escolanet. El treball per grups és la cosa més rica que s'hi fa. Però penso que els qui hi anem hauríem de ser més agosarats, perquè si sempre ens diuen que els problemes de la diòcesi no s'han de ventilar a fora sinó en els òrgans establerts per a això, doncs bé caldria que ho féssim. I de fet som molt pocs, els que diem res. L'autoritat acoquina.

- *I acabem parlant més a l'engròs: el món, la societat, com la veus?*

- Hi ha moltes coses que fan patir. Cada vegada hi ha més desigualtats. En comptes d'anar cap a un món més just, anem cada vegada més cap a un món més injust. I tots, i jo la primera, hi col·laborem.

Però per altra banda, he de dir que jo sempre valoro molt els petits avanços, els passos que cada persona faci, i a mi em són un estímul. Penso en el meu grup de joves, en els meus nebots...

També penso que els joves ho tenen pitjor del que ho vam tenir nosaltres. Viuen millor, però el que vaig viure jo no ho canviaria gens pel que ells viuen ara, i no perquè pensi que els temps passats sempre són millors. Per exemple, a mi a casa ningú no em va dir mai que formàvem part de la classe obrera, però jo ho vivia, perquè veia el que significava arribar a final de mes amb el sou del meu pare. Ara, aquests valors costa molt més de veure'ls i de viure'ls. I recordo com algun noi de confirmació m'explicava que no li faltava res però que que era com si no tingués pares...

Però torno a dir el que he dit abans: que els avanços concrets de les persones són molt importants, i que hi ha molta gent que té ganes de transformar les coses. I diria també que estem en un impàs a tots nivells,

del polític a l'eclesial, i que això ha d'acabar canviant, i que molta gent volem que canviï.

Carme Gomà té 52 anys, és pensionista, i pertany a l'ACO de Molins de Rei

TONI FERNÁNDEZ

«Valoro molt la gran diversitat de persones que formen el moviment»

Em dic Toni Fernández, vaig néixer en un cortijo de Moclín, un poble de la província de Granada en el si d'una família de tres germans on el meu pare era forner i junt amb la meva mare feia de masover. En un moment de la meva vida, als 15 anys, vaig haver de deixar la meva terra i emigrar. Vaig ser immigrant, amb papers, a Catalunya. Una terra desconeguda per a mi i la meva família.

Aquí vaig trobar-me un món, entre d'altres, totalment nou per a mi, el món del treball. Vaig començar treballant en un pastisseria. Després d'un any vaig entrar a una fàbrica metal·lúrgica on he estat 18 anys. Allí he conegut el món sindical del qual he participat durant alguns anys. Ara solament hi estic afiliat.

La fe transmesa pels meus pares va propiciar trobar-me amb persones (entre elles l'actual consiliari general de l'ACO, l'Oriol Garreta) que em vam fer descobrir com es pot lligar la fe i la vida partint de la experiència laboral. Va ser així com vaig conèixer la JOC. Junt amb el Jose Iglesias, l'Encarna, el Paco i altres amics vam començar la JOC de Nou Barris allà per l'any 1975 amb l'ajuda d'iniciadors com Joaquin Cebollada o consiliaris i consiliàries com Montse Comas, Luisa Cebrian, Miquel Elhombre o Tano Casacuberta.

Els anys de la JOC van ser d'aprenentatge d'allò que sóc ara a la vida adulta. Per tant la iniciació a la militància, a la revisió de vida, a la necessitat d'anar creixent en l'apropament a Déu...

Començar a ser militant de l'ACO va ser la necessitat de continuar una manera de veure la vida que jo creia amb una visió molt ampla. Després

amb la incorporació al grup de persones que no provenien de cap moviment em vaig anant descobrint que en l'etapa juvenil tenia absolutitzades moltes idees que no són tan importants. Aquesta és una de les raons per les quals valoro molt que als grups de revisió de vida hi hagi canvis de persones ja que donen visions diferents de fer les coses, experiències de vida que no vénen marcades per l'esquema del moviment i que ajuden a avançar, a renovar...

Vaig començar a ser militant del moviment a l'any 1987 fent grup juntament amb Jose Iglesias, Fernando Piñero, Isa Perea i com a consiliari en Joan Ramon i Cinca. Encara que hi havia militants de l'ACO que vivien a Nou Barris, el nostre va ser el primer grup d'aquest districte de Barcelona que s'incorporava a la zona Nord-Est i que anys més tard, juntament amb d'altres grups provinents també de la JOC vam constituir la federació de Nou Barris dins la mateixa zona.

El fet de continuar la meva militància obrera i cristiana a l'ACO ve donada per la influència dels consiliaris amb què en aquell moment em relacionava i pel fet que a Barcelona el moviment majoritari era l'ACO. En aquest sentit vull recordar un fet que vaig viure: els militants de les federacions del Bages, Nou Barris de Barcelona, Lleida, Osona i Vallès Oriental que feia uns anys que havíem deixat la JOC ens reunírem diverses vegades i vam fer pública un carta en la qual entre d'altres coses dèiem les raons de les nostres trobades:

** Compartir la nostra experiència en els moviments adults GOAC i ACO.*

** Veure com vivim (els desafiaments i interrogants) el treball en les diferents organitzacions del poble i de la classe obrera. En aquest punt constatarem la dificultat de trobar espais de militància en el món adult. Costa situar-nos-hi. L'ambient de desmobilització i apatia no ens hi ajuda gens. Després de sortir de la JOC i plantejar-nos el pas a un moviment adult ens hem trobat amb una realitat establerta: l'existència de dos moviments obrers cristians. Per raons geogràfiques o històriques uns passem a la GOAC i altres a l'ACO.*

Érem militants que durant els últims anys havíem estat ajudant a construir la JOC Nacional de Catalunya i les Illes i per tant treballant conjuntament durant molt anys, ens trobàvem que uns anaven a l'ACO i d'altres a la GOAC. No trobàvem sentit a haver de separar-nos en dos moviments que eren, i encara ho són, complementaris.

En canvi a l'ACO em vaig trobar amb militants que havien començat a

la JOBAC i per tant havíem fet camí per separat. Aquest fet el vaig viure amb alegria ja que em retrobava amb persones que no entenia per què havíem fet el camí en moviments separats quan ens trobàvem a les mateixes lluites al sindicat, al barri, etc.

En el procés del grup he viscut molts canvis. Hi ha hagut persones que ho han deixat i d'altres que s'hi han incorporat. Aquest fet el valoro positivament. Crec que cada persona ha de trobar el seu lloc a la vida. Per a alguns el moviment dóna sentit a la nostra vida i per a altres només és un pas més en la recerca d'allò que busca.

Per a mi el consiliari sempre ha sigut un amic més, encara que crec que és qui ha de vetllar per la vida espiritual dels militants del grup. Així com el o la responsable ha de vetllar per fer present la vida del moviment al grup.

La meua experiència em diu que el canvi de consiliari al grup és positiu i necessari. Aporta maneres de fer diferents, teologies diferents i en alguns casos ajuda a no crear dependències.

Durant aquests anys com a militant he viscut el moviment de forma propera. He sigut responsable de grup un parell de vegades. Això m'ha ajudat a veure el moviment més enllà del grup de revisió de vida, a integrar-me en la dinàmica general.

Hi ha hagut moments importants de la meua vida en què he sentit molts i moltes militants al meu costat: el dia que ens vam casar la Marília i jo i en el moment de la mort de la meua mare.

Actualment visc el moviment intensament ja que en sóc el coordinador general. Això significa tenir una visió molt ampla de la realitat actual de l'ACO:

* Conec molts i moltes militants, pel seu nom a tots, i després me n'alegro quan li poso cara. Parlo amb molts d'ells.

* Resulta molt agraït quan truco a algun militant per demanar algun servei i gairebé mai diuen que no.

* El fet de treballar al Comitè Permanent em fa conèixer les formes de ser i de fer de cada president, presidenta i consiliari que entre tots i totes ens anem donant. Des d'aquí un agraïment a cadascú per ajudar-me a conèixer i estimar més el moviment des de la seva diversitat.

* Veig la realitat de les zones: com van tenint autonomia, com es preocupen perquè el moviment es conegui arreu, com hi ha necessitat de responsables...

* Com a coordinador estic vivint molt intensament l'extensió del

moviment a d'altres diòcesis: Lleida, Vic, Madrid i Còrdova. Aquest és un fet molt important ja que vol dir que l'ACO és referent per a altres militants en altres llocs de l'estat per l'estil d'Església que anem fent. També és un repte el fet que l'extensió actual del moviment ens fa sortir de la nostra realitat catalano-balear. Ens fa estar atents a aquestes noves realitats: amb militants que facin el seguiment dels nous grups, que transmetin la història, el mètode i els valors de l'ACO, etc.

* A la coordinació de la Pastoral Obrera de Barcelona visc la dimensió d'Església en el món obrer.

* Actualment l'ACO forma part de la coordinació europea del Moviment Mundial de Treballadors Cristians. Poder participar d'aquesta dimensió internacional del moviment em fa valorar encara més la nostra missió. Nosaltres, treballadors, fem créixer el Regne de Déu des de la relació amb el veí o veïna fins a la relació amb treballadors cristians d'arreu. En aquest sentit, quan estic en alguna d'aquestes reunions penso si estic representant fidelment a tots i cadascun dels militants de l'ACO ja que per a mi representa un gran honor i evidentment que suposa una experiència extraordinària.

Valoro molt la gran diversitat de persones que formen el moviment a nivell de procedències, ideològic, de processos de vida, d'experiència cristiana, de compromisos... Crec que un dels valors que avui vivim a l'ACO és el de que convivim diverses generacions. Des de joves de quasi 30 anys fins a gent gran de més de 70. Potser és a la Setmana Santa on això es veu d'una manera més concreta, encara que també a la resta d'actes que fa el moviment. Aquest fer camí junts és un valor que no es dona en la societat actual de forma col·lectiva. És per això que l'ACO és per a mi una escola de vida, un moviment educatiu on, des de la revisió de vida fins a les trobades de formació, hem d'aprofundir en els valors del món obrer. Com a militants obrers cristians tenim la missió de treballar pels nostres drets com a treballadors i ser coherents amb l'estil de vida que des de l'evangeli volem anar construint.

Crec que el moviment d'ara en endavant ha de continuar aprofundint en algunes dimensions pròpies partint de la realitat que estem vivint:

- En la iniciació. Si volem que altres amics i companys coneguin el moviment, hem de ser nosaltres qui fem la invitació a intercanviar aspectes de la nostra vida com treballadors i com cristians.

- L'opció obrera. Actualment estem perdent molts dels drets laborals

conquerits amb la lluita pels qui abans van lluitar. Realment des de l'estimació pel que pateix la injustícia i per la necessitat de construir un altre que món que és possible, els i les militants de l'ACO hem d'estar més atents a la realitat laboral. Això passa per denunciar més la precarietat des de casos concrets, la sinistralitat laboral... També passa pel compromís a la feina.

- La dimensió eclesial. Hem de treballar entre tots i totes quina és l'Església en món obrer que anem fent.

Aquestes són algunes de les coses del que ha significat i significa el moviment per a mi. En aquest moment vull donar gràcies a Déu per haver-lo posat al meu camí i al de tants altres. També vull fer un reconeixement a tots i totes les militants que han fet possible que molts treballadors i moltes treballadores ens puguem sentir dignificats per haver conegut l'evangeli i estiguem orgullosos de sentir-nos obrers.

Toni Fernández té 45 anys i és Coordinador General de l'ACO

ANTÒNIA PALOMO

«Tots tenim dret a menjar cada dia, i no és així...»

«Ja sé que aquest pis sembla un museu. Però no puc pas treure tots aquests records. Porto acumulada molta vida...». I, en efecte, Antònia Palomo Cantero porta acumulada molta vida. Va néixer a Alcántara, a Extremadura, el 17 d'agost de 1939, i va venir a Igualada amb cinc anys. «A una habitació on dormíem 19 persones, més o menys com passa ara». Al cap de mig any de ser aquí, el seu pare va morir d'accident de treball: estava picant sota terra fent una casa, i va quedar sepultat per una esllavissada, de manera que la mare es va quedar sola i amb cinc fills per pujar. L'Antònia va entrar aviat a treballar al tèxtil i, ja molt gran per l'època, amb 29 anys, es va casar amb Ricardo Colomer («ell era català, d'aquí, però no li agradava que li diguessin Ricard»). És militant de l'ACO i del PSC. Té un fill i una filla, i dos néts, el segon dels quals va néixer el passat 25 de maig, de manera que es van ajuntar dues alegries, pel nét i per la victòria de l'Entesa (PSC-ICV) a les eleccions municipals a Igualada. El seu marit Ricardo va morir de càncer el 1999, després de set anys de dura malaltia.

- D'on et ve, la fe?

- Nosaltres, acabats d'arribar i més després de la mort del pare, anàvem als franciscans a buscar ajuda: jo crec que tota la roba que portàvem ens la donaven ells. Jo anava a doctrina allà, hi vaig fer la primera comunió, i després participava dels grups i les activitats. Però quan tenia 17 anys aquí es va iniciar la JOC, i em van convidar a entrar a la branca femenina (perquè llavors era així, nois i noies separats), i m'hi vaig quedar. A casa

meva no eren gent de missa, i la meva mare em fumia crits: «¡Tantas reuniones, tantos curas!»). Però a mi m'agradava anar contracorrent, i a més, em sembla que sempre havia tingut en mi aquesta llavor.

Jo treballava al gènere de punt des dels 12 anys i mig, a preu fet, i així he treballat tota la vida, fins que em vaig prejubil·lar als 51 anys. A la JOC vam començar amb la Festa de l'Aprenent, i després la revisió de vida, i ens plantejàvem el que en dèiem el «compromís temporal»... Jo a 22 anys vaig agafar el compromís de ser jurat d'empresa, en el sindicat vertical, perquè això permetia sensibilitzar la gent, parlar amb les altres noies... Fins i tot vaig arribar a anar al consell d'administració... Recordo que una vegada em va tocar estar en una reunió amb dos-cents homes i jo l'única dona.

La JOC era el meu suport. I era a la JOC on descobria les coses. Recordo que, també quan tenia 22 anys, vam fer unes jornades a Manresa on vam treballar la independència (la independència personal, vull dir). Llavors a la feina cobràvem cada setmana, i ho donàvem tot als pares, i ells administraven i et cobrien les necessitats. Jo vaig trencar aquest motllo, i li vaig dir a la meva mare que li donaria una part pel menjar, però que la resta me l'administraria jo. I per ella va ser un daltabaix.

Vaig ser també responsable del moviment aquí a Igualada, que érem força grups. I el 68 es va trencar tot, però jo llavors ja havia passat al moviment adult, a l'HOAC, a l'únic grup que hi havia a Igualada. Va ser també per aquelles èpoques que vaig començar a festejar amb el Ricardo, i recordo que ho vaig plantejar a la revisió de vida, a veure si em convenia festejar o no... Realment, era exagerat plantejar-se les coses d'aquesta manera, però és una mostra de com ens preniem seriosament el grup.

- *Però el cas és que el festeig va anar endavant.*

- Sí, és clar. Però el Ricardo era d'una línia diferent. Havia llegit molts llibres de ioga, tenia una espiritualitat més oriental... Jo patia per aquestes diferències. Però al final t'adones que el Crist és el mateix. Després ell també va entrar a l'HOAC, però finalment el grup va desaparèixer. Era l'època de la transició, i en Lluís Maria Xirinachs era aquí a Igualada, i fèiem comunitats. Vam arribar a llogar una casa de pagès per viure en comunitat els caps de setmana, però no va funcionar. Vam anar uns dies a Montserrat a parlar amb el pare Estanislau, que ara s'ha mort. Al Ricardo li agradava molt, i hi anava cada cap de setmana a veure'l, amb una motoreta... Jo ja tenia el Josep, el meu primer fill, i aviat vaig quedar embarassada de la segona, la Mònica... Anàvem també a la comunitat que

hi havia llavors al Mas Blanc. Sempre havíem anat buscant...

- *I la política?*

- Després de la mort de Franco, es va formar aquí Convergència Socialista, i hi vam entrar tots dos, i després al PSC. Aquí la cosa estava dividida: a Sant Maure (el barri obrer que oficialment és al municipi de Santa Margarida de Montbui) hi havia el PSUC, i a Igualada el PSC. I nosaltres vam entrar al PSC, i encara hi continuo. Però he de dir que darrere aquesta incorporació a la política, el que hi havia era l'Evangelí. És l'Evangelí el que ens hi va portar. I l'Evangelí viscut a la JOC. Jo sempre dic que tot el que sóc és gràcies a la JOC. Que em va dur aquesta llibertat que tinc, aquest descobrir el Crist, aquest enfortir la fe, la recerca de la dignitat de la persona, l'atenció concreta a tothom, la cultura (perquè la gent que treballàvem en fàbrica no estudiàvem: jo als 11 anys vaig deixar d'estudiar per cuidar un nebot, i va ser la JOC qui em va fer conèixer i aprendre tot un munt de coses, a través de les campanyes...).

També la JOC m'ha estat important en el camp de l'educació dels fills: la recerca sempre del diàleg, i fer-los entendre que per molts estudis que tinguessin, si no eren persones no serien res.

- *Tornem a l'HOAC. El grup on éreu es va desfer. Quan hi vau tornar?*

- Molts anys després, vam demanar d'entrar en un grup que es reunien per fer revisió de vida, però sense pertànyer a cap moviment, fins que un dia tots plegats vam optar per entrar a l'HOAC, que és el que hi havia a nivell de bisbat de Vic. Vam arribar a ser tres grups, a Igualada. Però un temps després van venir els responsables de Madrid, i ens van dir que si no seguíem tot el pla de formació que ells donaven (i de fet, nosaltres no el seguíem), no ens podíem considerar HOAC. I vam decidir entrar a l'ACO. En tot el procés es va perdre força gent. Però ara tornem a remuntar: som dos grups, i n'hi ha un de la JOC que també aviat s'hi incorporarà.

- *Parla'm del Ricardo.*

- Ens hem estimat molt, i això no desapareix. Vam tenir dos fills, amb moltes dificultats als embarassos, i després ens preocupava com transmetre'ls la fe. Després vam cuidar la meva mare, que va estar quatre anys amb arterioesclerosi, i després vam tenir el meu sogre a casa durant onze anys. I llavors va venir la malaltia del Ricardo. Ell era molt sa, molt fort. I va ser una sotragada terrible. En una analítica li van dir: «Vostè pot anar pel carrer?»... de tan baix que estava de glòbuls rojos. I jo li vaig dir: «Valorem les coses petites, estimem-nos cada dia...». I així vam estar set anys. De ser un home fort com un roure, a necessitar que li ho fessin tot.

Però Déu ens donava força, tant a ell com a mi. Si no, no hauríem pogut. Era un morir cada dia. Ell tenia 54 anys, quan ho va agafar. Estava bé, i tot d'una va deixar d'estar-ho. Però deia: «Si tenim una llimona farem una llimonada, i si tenim una taronja farem una taronjada. I ara el que tenim és això...». Els fills també ens van fer molt de costat, i ell se sentia molt estimat. Vam celebrar els 25 anys de casats quan ell ja en feia dos que estava malalt. Vam fer una missa a les monges carmelites, i vam convidar setanta persones a la festa, perquè vam preferir gastar-nos els diners en ser molta gent en comptes de gastar-los en un viatge. I llavors els fills ens van regalar un viatge de vuit dies a Mallorca...

- *I ara, què fas?*

- Després de la mort del Ricardo vaig començar a anar a recessos, exercicis, trobades, i això em va ajudar a trobar-me a mi mateixa, perquè havia estat set anys dedicada al meu home, i amb la seva mort m'havia quedat sense objectiu a la vida. També als sis mesos va néixer el meu primer nét, i això em va donar molta vida.

Amb totes aquestes activitats vaig poder anar molt a dintre meu, i vaig veure que tornaven a brollar-hi coses que sempre hi havia hagut: viure molt la fe, donar amor a la gent... En tot aquest temps m'he decantat molt cap al barri de Sant Maure, amb el seu ambient de gent senzilla, obrera, i això m'ha ajudat moltíssim. Allà estic molt amb la gent, i m'hi he trobat molt estimada, i he pogut estimar també. Hi vaig a missa el diumenge, i també el dimecres. El dimecres hi vaig perquè és el dia que hi ha un curs de dones, generalment grans, amb les quals fem de tot: des de cuina a formació bíblica.

També estic, naturalment, al grup d'ACO i, a més, en un grup d'estudi d'evangeli de gent de procedència diversa. I també a la Pastoral Obrera i a Justícia i Pau, però he de dir que en aquests dos llocs no fem gaire cosa.

Políticament estic al PSC, i també al Debat a Bat, que és el grup que hi ha a l'arrel de l'actual Entesa de PSC i ICV (que inicialment també incloïa ERC, però se n'ha despenjat). I també estic al Consell de Districte del meu barri, en nom de l'Entesa.

De fet estic en moltes coses, potser massa... Em sembla que hauria de dedicar als meus néts més temps del que els dedico... Ah, també faig patchwork, cuido flors...

- *Mirem ara cap al món. Què és el que et fa patir més, del que veus que passa?*

- Que no hi hagi igualtat entre les persones: tots tenim dret a menjar

cada dia, i no és així. Em fa patir molt la injustícia. I quan dic injustícia penso en moltes coses: la injustícia és una cosa molt àmplia! Per exemple, les condicions de treball en què han de treballar tanta gent... I penso també en la guerra. Amb la guerra de l'Iraq m'hi he sentit molt malament, i m'ha quedat a dins com una gran indignació que encara ara em fa molt de mal.

- *I què et fa més il.lusió?*

- Veure créixer els meus néts. I transmetre'ls d'alguna manera la meva fe, els valors importants... Això és el que em fa més il.lusió. I em faria il.lusió que tothom pogués viure amb dignitat, amb tota la dignitat de persona. I em fa il.lusió créixer jo en la fe.

Antònia Palomo té 63 anys, és jubilada i militant de l'ACO d'Igualada

ENCARNA GASCÓN

«Sóc classe obrera, sóc Església»

Em dic Encarna Gascón, treballa de llevadora al Centre de Salut del poble on visc, Montornès del Vallès, aquí hi han nascut els nostres dos fills, el meu home hi viu des dels quatre anys i jo des de que em vaig casar l'any 1975.

A nivell familiar, totes les vivències d'Església, el nostre casament, el bateig, comunió i confirmació dels fills, les celebracions dominicals de l'eucaristia etc. les vivíem des de la parròquia i a mi en concret em faltava trobar un grup de cristians actius, que mitjançant una metodologia poguéssim viure a fons la veritat de fe en Jesucrist i l'experiència de transmetre als altres les nostres accions com a cristians compromesos en el món.

M'explicaré:

Quan triàrem casar-nos per l'Església (aleshores ja era possible fer-ho també pel civil), tot i que no ens sentíem prou identificats amb ella, la remor i els nous aires que va generar el Concili Vaticà II, a nivell eclesial i social, com ara utilitzar el català en les celebracions litúrgiques, posar l'altar i el celebrant de cara al poble, convidar els homes i dones a llegir les lectures durant la litúrgia, sentir que els laics érem Poble de Déu, conèixer capellans obrers compromesos amb la lluita de la classe obrera i les injustícies socials, etc., va ser determinant per fer el pas de prometre'ns aquest amor que volíem que fos per sempre davant Déu i la comunitat eclesial.

Després, com a parella, vam passar un llarg temps de fredor d'Església, perquè volíem uns canvis postconciliars que no venien i la nostra manera de viure el cristianisme ens semblava que tenia poc a veure amb la realitat que es vivia a les parròquies.

Finalment en prendre la decisió de parlar de Jesús als nostres fills i fer-

ho des del si de l'Església, apuntant-los a catequesi de comunió, va ser quan em vaig comprometre a fer-los jo mateixa de catequista, i a la vegada que parlava de Déu als meus fills ho feia també a tot el grup d'infants que m'havien assignat. Vaig haver de reciclar-me, formar-me i preparar-me a fons, quasi sempre pel meu compte, i assumir que ja no era tan sols una persona que podia ser evangelitzada, sinó que havia agafat el compromís de ser *subjecte evangelitzador*, no tan sols del grups d'infants, sinó també dels seus pares, i tot això, dins d'una Església que continuava sense evolucionar segons la línia del Concili Vaticà II i que em creava cada vegada més dubtes i ganes d'engegar-ho tot a rodar. Tenia un conflicte de deures entre el que jo intuïa que em deia l'evangeli i l'actitud inamovible que és vivia a la meva parròquia.

Dins d'aquest embolic mental, em vaig trobar un dia passejant per Granollers amb el meu cosí i la seva dona, en Pere Pérez i la Dèlia Viedma, prou coneguts com a actius militants d'ACO. Sabia que de joves havien estat molt compromesos amb la JOC i vaig preguntar-los si encara quedaven cristians, dins de l'Església, amb aquell impuls.

I així va ser com sense venir de cap moviment especialitzat ni pertànyer a un col·lectiu amb clara consciència de classe obrera, vaig entrar a l'ACO. He de reconèixer que he tingut molta sort de poder viure la meva fe dins d'un moviment com aquest, perquè només des d'aquí puc continuar compromesa amb la meva parròquia i col·laborar-hi sense recança. *L'ACO m'ha ajudat a sentir-me Església i Poble de Déu en marxa.*

Què em va atreure de l'ACO

El compromís a l'Església i al món. Dels participants del grup de revisió de vida a organitzacions sindicals, partits polítics, Càritas, catequesis, moviments civils, ONG, etc., amb voluntat de transformar la nostra societat en favor dels més febles per fer-hi present el Regne de Déu.

El meu compromís. A part de continuar treballant a la parròquia com a catequista d'adults, i junt amb el meu marit, formant part del Consell Parroquial i Arxiprestal, animant els cants litúrgics, i acollint les parelles que es volen casar per l'Església amb les trobades del CPM, les revisions de vida de l'ACO m'han ajudat a descobrir el compromís de treballar permanentment pel Regne de Déu.

Abans creia que la dedicació als altres l'havia de fer dins del meu temps lliure, com una activitat més; ara intento viure en tot moment, encara que **81**

no és fàcil, al servei de Déu i els germans i experimento que Déu, preferentment, em crida a acollir als immigrants i compartir amb ells tot el temps que calgui, per aconseguir des dels serveis sanitaris, on acostumo a conèixe'ls, o des d'altres col·lectius com els serveis socials, eclesials, o associacions polítiques, culturals, etc., que la situació dels "sense papers" es desencalli i puguin refer la seva vida entre nosaltres.

Els són un clam que demostra la feblesa, i la falta de voluntat política en l'aplicació de la declaració dels Drets Humans que tots coneixem.

Sentir-se obrer en un món canviant. La globalització econòmica, l'atur, les noves tecnologies, l'accés al món universitari, l'extensió del sector serveis que configuren un món obrer diferent, juntament amb noves formes de lluita: moviments feministes, ecologistes, de solidaritat amb la marginació que ens sensibilitza amb la immigració i el Quart Món...

Jo també sóc classe obrera. El grup em va fer veure que sigui quina sigui la nostra situació laboral i social, tots podem treballar al servei d'aquests objectius.

Ser Església. Vaig descobrir un grup d'Església amb un altre carisma, on traspuava la frescor de la Bona Nova dels evangelis que et fa sentir fill i filla estimada per Déu, i t'ajuda a reconèixer als altres com a germans, filiació i fraternitat que porten a dir-li a Déu, Pare nostre.

Aquesta Bona Nova, desitges compartir-la amb aquest nou món obrer, a qui la globalització vol prendre-li, i de fet ho esta aconseguint, la identitat de treballadors i treballadores, per anul·lar-li molts drets aconseguits al llarg d'anys de lluita obrera.

L'ACO no va sola amb la responsabilitat d'evangelitzar el món obrer, i camina amb altres grups d'Església d'ambients obrers i populars dins la Pastoral Obrera.

Jo també sóc Església. ACO m'ha ajudat a rellegir l'esperit del Concili Vaticà II, i encara que la història de l'Església ens permet veure que ha passat, passa i sembla ser que passarà per una crisi permanent, el buf de l'Esperit Sant dóna, entre altres coses, protagonisme als laics.

Aquest fet m'anima a buscar una formació permanent, que juntament amb la pregària m'ajudi a viure i transmetre al món la veritat d'experiència amb la veritat de fe.

Què és per a mi ser ACO?

És ser un moviment evangelitzador. Que ens ofereix formació en teologia i praxis, per poder fer arribar l'evangeli al nostre món assedegat i cansat en mancar-li la Bona Notícia de Jesucrist.

I és tenir la metodologia de la revisió de vida com a eina fonamental. És un encontre personal i de grup amb Jesucrist que ens ajuda a transformar-nos a nosaltres i el nostre entorn mitjançant l'acció i el compromís com a cristians. També són importantíssimes les jornades de formació, els estudis d'evangeli i els exercicis espirituals, si poden fer-se.

ACO m'ha donat tot allò que buscava i no trobava a la parròquia.

Els bisbes i preveres, com a bons pastors que són i han de ser, haurien d'encarregar-se, prioritàriament, d'aquestes tasques, però evidentment no arriben a tot.

El Poble de Déu som tots els batejats, i perquè hi hagi subjectes evangelitzadors en el món, són imprescindibles els moviments especialitzats d'Església i els seus consiliaris.

Tinc la sort d'estar en un grup del Vallès Oriental on fa anys que ens acompanya "en Tano". La seva trajectòria i el seu carisma ja els coneixeu, i només puc dir que en dono gràcies a Déu per haver-lo posat, a ell, al grup de revisió de vida, i a la comunitat dels estudis d'evangeli en el meu camí.

Em sento ACO i vull estar al servei de Jesucrist i l'Església per ser transmissora de la Bona Nova de l'Evangeli als altres.

El futur d'ACO

El veig amb gran esperança, tot i que estem mancats de sembradors i sembradores de l'Evangeli en aquest nou món obrer. A vegades m'agradaria més formar part de la generació que en reculli els fruits, però en tot cas tinc la confiança que els fruits ja vindran.

Ara hem de fixar-nos en la feina del sembrador i netejar els camps perquè la llavor hi penetri. Crec que si ens deixem acompanyar per l'Esperit, i no abandonem la metodologia d'ACO, la pregària, i els estudis d'evangeli, si estem oberts a la crida de Déu que ens guia, encara que a vegades les dificultats del camí ens confonguin i ens generin dubtes, si de veritat confiem en el Senyor, l'ACO tindrà futur.

L'Esperit Sant no ens abandonarà.

Permeteu-me acomiadar-me de vosaltres amb una pregària: Aquí ens teniu Senyor, disposats a treballar per escampar la Bona Nova al món; feu-nos mereixedors d'aquesta tasca.

Que Déu ens hi acompanyi. Una abraçada a tots i totes.

Encarna Gascón té 52 anys, és llevadora, i pertany a un grup de l'ACO del Vallès Oriental

FRANCESC PORRET

«Estar a l'ACO marca la vida, i això no es perd»

Francesc Porret Gay va néixer al barri de Sant Andreu, de Barcelona, el 9 d'abril del 1929, i no se n'ha mogut. I va entrar a l'ACO el 1956, i tampoc no se n'ha mogut. Als 14 anys va entrar a treballar a Can Fabra, o sigui, a la fàbrica tèxtil Fabra i Coats, i s'hi va estar dos anys. I als 16 va entrar al Banc Soler Torra, posteriorment absorbit pel Santander, i s'hi va estar fins a la jubilació. Està casat amb Pepa Brossa, militant tan antiga com ell (van entrar junts al moviment poc després de casar-se), i tenen cinc fills i vuit néts. I li agrada molt pintar.

- Com vas entrar a l'ACO?

-Va ser el 1956, quan tenia 27 anys. Jo m'havia mogut sempre pel Casal Catòlic. Allà jo estava en el moviment d'Acció Catòlica que hi havia llavors. Primer portava aspirants, després grups de joves, després vaig ser membre de la Junta del Casal. I un dia en Jordi Garcia Clavel, que estava aquí a la parròquia (i que va ser un dels primers capellans que ho va deixar), ens va aplegar a uns quants i ens va fer entrar a l'ACO. Vam tenir de consiliaris gent com en Jaume Cuspinera, en Jordi Bertran, l'Oleguer Bellavista, en Lluçia Garreta... En aquella època hi havia de president en Josep Comas. O sigui que nosaltres vam entrar directament a l'ACO, sense haver estat abans a la JOC. A l'ACO vaig ser responsable de grup i de zona... la meua dona va estar també al comitè... i una vegada em vaig presentar a president i no vaig sortir, em sembla que perquè l'altre que es presentava estava més descarregat de feines que jo. Jo aleshores tenia un compromís molt fort al barri.

- *Com va començar, el teu compromís?*

- En Jordi Garcia Clavel ens ho plantejava molt clar, això de que hàviem de tenir un compromís. Jo inicialment vaig ser jurat d'empresa al banc. Però el compromís fort va ser al barri, quan ja portava un temps al moviment. I és que va començar a venir a viure aquí molta gent nova, i els equipaments es quedaven curts, i calia reivindicar-los. Vam intentar fer-ho com a Casal Catòlic, però la gent no seguia. I vam decidir que calia crear una entitat que aglutinés les reivindicacions. I així va néixer, després de moltes penes i treballs, l'Associació de Veïns de Sant Andreu, l'any 1971, i de la qual vaig ser president durant dotze anys. Alhora, a l'associació del costat, la de la Sagrera, hi havia de president el Josep Carbonell, que era del meu mateix grup d'ACO...

L'associació va néixer amb una empenta bàrbara: eren els darrers anys del franquisme, i aquí s'hi van posar totes les forces polítiques, i ho reivindicàvem tot: no només els equipaments, sinó tots els drets polítics. A vegades firmaves coses que no sabies ben bé què era, però era el que calia fer en aquells moments.

- *I ara?*

- Quan era jove, estava al Casal amb els joves. Després, d'adult, al sindicat i a l'associació de veïns. I ara, de gran, amb la gent gran. Vaig estar al Casal Bascònia, i ara estic a l'Aula d'Extensió Universitària de Sant Andreu per a la Gent Gran. Fem conferències cada quinze dies, una tertúlia cada mes, una excursió cada dos mesos, visites culturals de tant en tant... Tot en funció dels temes que estem tractant. Jo penso que això està molt bé, perquè reunim més de cent persones a cada conferència, i això cultiva molt a la gent gran. Molta gent gran, quan es jubila, es queda sola, i si no s'ha creat cap altre espai, es queda sense lligams... Jo penso que la gent no es prepara prou el moment de la jubilació. A mi m'agrada molt això que fem...

També estic a la parròquia, al Consell Parroquial i a l'Arxiprestal. Aquí a la parròquia vam intentar muntar un «grup de barri», que tractés temes diversos que afectaven el barri: el treball dels joves, la droga, les presons, la immigració... El grup va plegar per falta de gent, però en va sortir un grup específic que tracta el tema de les presons.

I una altra activitat que tinc és un grup de pintors: una colla de pintors ens hem unit i hem creat una associació a nivell de districte, i jo en sóc el president.

I encara he de dir una altra cosa. I és que amb tot això de les activitats

i els compromisos, la meua dona ha hagut de quedar-se molta de la tasca de la família, i jo m'ho he passat malament pensant que això no anava prou bé. Em feia mal veure com la deixava sola. Aquest ha estat un motiu d'intranquil·litat tot aquest temps.

- *A l'ACO, actualment, només estàs al grup?*

- Tot el que faig, m'ha vingut sobretot de l'ACO: el sentit d'estar al servei de les persones, l'atenció a la gent, el compromís social... L'ACO és qui més m'ha donat. Estic només al grup, però no exactament. Perquè el Josep Hortet, que és el nostre consiliari, com que ell està en una altra zona, m'envia a mi a les reunions de consiliaris de la nostra zona. És una cosa molt interessant, i no sé si algun dia em demanaran de fer de consiliari d'algun grup. Prou feina tinc, però els cansats fan la feina. De fet, jo els compromisos no me'ls he buscat, sinó que he estat disponible, i m'han cridat. De fet, això és el que m'ha ensenyat l'ACO, a estar disponible.

Diria que ara falta gent que es vulgui comprometre a coses. Per exemple, acabo de rebre una carta del Casal Catòlic dient que no troben president, i sap greu. Potser és nostàlgia, perquè allà hi vaig fer moltes coses, i hi vaig conèixer la meua dona, però em sap greu que una entitat com aquesta tingui problemes.

- *Què t'aporta, a tu, el fet de ser cristià?*

- Jo intento reforçar tant com puc la meua fe. Anem a un grup de Bíblia, i m'ha ajudat molt, perquè la història de la Bíblia és la història de la humanitat... També em reforça la fe la missa del diumenge...

O sigui que reforço la fe tant com puc, però alhora he de dir que on la visc és a través de la vida. Perquè si no és així, com la pots viure?

Però hi ha també una altra cosa. Tinc un veí testimoni de Jehovà que sempre em diu que per què no prediquem per les cases, que amb el testimoni de la vida no n'hi ha prou. I això em fa preguntar a vegades que com evangelitzo. Amb la meua vida i prou? Penso que Déu actua, però que amb la meua vida potser és insuficient: de mi poden dir que sóc bona persona, però això no és evangelitzar prou: caldria alguna cosa més, parlar més de la fe. O sigui que de tant en tant tinc dubtes de si faig tot el que hauria de fer.

- *Com veus el futur de l'ACO?*

- El futur de l'ACO el veig molt bé, perquè hi ha molts joves de la JOC amb ganes de continuar. Aquí a la zona vam fer junts una celebració de la Pentecosta, l'ACO i la JOC, i feia goig. Aquest canal de futur està en bon estat. Veig que hi ha una bona esperança, tot i que també és cert que ara

costa més que la gent jove s'apunti a aquestes coses. Ara hi ha molt per triar, i als joves els diuen més mentides, i els fa mal...

Ara tot és molt diferent de la nostra època: ara els joves saben moltes més coses: nosaltres, a la nostra època, muntàvem una biblioteca perquè la gent llegís, i ara els joves tenen molts més mitjans, i no sé si els aprofiten tant...

L'ACO, en qualsevol cas, és molt important. Jo tinc relació amb tot de gent que ha estat a l'ACO i ho han deixat, però aquesta estada els ha tocat, els ha marcat la vida. I això no es perd, continua. I als que entren ara també els continuarà.

Francesc Porret té 74 anys, és jubilat i pertany a un grup de l'ACO de Sant Andreu de Palomar, de Barcelona